

LGBT

teisių pripažinimo Lietuvoje
teisinės strategijos

Projekto ataskaita

Nyderlandų Karalystės ambasada

LGBT

teisių pripažinimo Lietuvoje
teisinės strategijos

Projekto ataskaita

VILNIUS 2009

PARENGĖ ASOCIACIJA LIETUVOS GĖJŲ LYGA (LGL)

*Už paramą projektui nuoširdžiai dėkojame
Nyderlandų ambasadai Vilniuje*

Leidinyje išdėstytos projekto vykdytojų pažiūros ir pozicija,
kurios nebūtinai sutampa su oficialia rėmėjų nuomone

Turinys

Įžanga	3
1. LGBT TEISIŲ PRIPAŽINIMO TEISINIAI ASPEKTAI	
1.1 Valstybės institucijų pareiga užtikrinti LGBT teises	5
1.2 LGBT teisių pažeidimai padaromi valstybės valdžios institucijų veiksmais	7
1.3 LGBT teisių ir su jų užtikrinimu susijusių nuostatų įgyvendinimas konkrečiose valdymo srityse	8
2. LGBT TEISIŲ GYNIMO BŪDŲ PAIEŠKA: TEISMINĖ PRAKTIKA	
2.1 Teisės į taikius susirinkimus užtikrinimas	16
2.2 Lygių galimybių įstatyme savivaldybės institucijoms numatytų pareigų laikymasis	34
Pasiūlymai ir išvados	53
Priedai	54

Paplitęs posakis, kad žmogaus teisės – šiuolaikinės civilizacijos pamatinė vertybė. Neabejotinai, kiekvienas iš mūsų šią skambią frazę galėtume nuoširdžiai ištartiti tik tada, jei turėtume pagrindo sau atvirai pripažinti: gyvenu valstybėje, kurioje jaučiuosi saugus, orus ir garantuotas dėl dabarties bei ateities, nepaisant skirtubių – toks koks gimiau, kuo esu savitas ir įdomus, kitoks. Valstybėje, kurioje žmogaus teisės „veikia“. Demokratinėje valstybėje, kurioje rūpinimasis žmogaus teisėmis seniai yra tapęs vidaus politikos prioritetu.

Nors Lietuvoje apie žmogaus teises daugiausiai nevyriausybinių organizacijų dėka palaiptai suvokiama vis daugiau, bendra situacija kol kas nežada nieko gero. Anot Žmogaus teisių stebėjimo instituto direktoriaus Henriko Mickevičiaus¹, sąvoka „žmogaus teisės“ iš tikrųjų veikia tik Vakaruose, o mūsų šalies piliečiai vis dar vadovaujasi išsiugdyta labai didele tolerancija kišimuisi į savo privatumą. Kartkartėmis jie mėgsta sakyti: „Valdžia žino, ką daro“, taip jai dar labiau atrišdami rankas. Lietuvos valstybėje jau veikia visas tinklas institucijų, kurių pašaukimas realiai ginti visų piliečių teises: ombudsmenai (tai yra Seimo kontrolieriai), Vaiko

teisių, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos. Neteisėtus valdžios institucijų (pareigūnų) veiksmus, pažeidžiančius žmogaus teises ir laisves, asmenys gali skųsti nuo 1999 metų įsteigtiems specializuotiems administraciniams teismams. Šia prasme galėtume teigti, kad Lietuvoje sukurtos prielaidos tinkamam žmogaus teisių gynimui ir šių teisių įgyvendinimo mechanizmas veikia.

Deja, reali faktinė situacija mus verčia prieiti prie priešingos aukščiau padarytajai išvados. Nepriklausomos nevyriausybinių organizacijos „Amnesty International“ teigimu, Lietuvoje nesiliauja rasistiniai išpuoliai, smurtas prieš moteris bei gėjų, lesbiečių, transseksualų ir biseksualų (LGBT) teisių pažeidimai. Pristatydamas kasmetinę „Amnesty International“ pasaulinę žmogaus teisių apžvalgą², vienas didžiausių pasaulyje nepriklausomų žmogaus teisių gynėjų negalėjo neatkreipti dėmesio į tai, kad šalies valdžia nesugebėjo užtikrinti LGBT žmonių teisių ir nepasmerkė veiksmų, kuriais apribotos ar pažeistos jų teisės į saviraiškos laisvę, taikius susirinkimus ar asociacijas. „Amnesty International“ nepraslydo pro akis tai, kad Lietuvos savivaldybių vadovai pažėrė žeminančių minčių homoseksualų

¹ Straipsnis laikraštyje „Sekundė“, prieiga per internetą: <http://www.sekunde.lt/content.php?p=read&tid=44606>.

² Prieiga per internetą: <http://thereport.amnesty.org/en/regions/europe-central-asia/lithuania>.

atžvilgiu, o Europos Sąjungos (ES) iniciatyvos „Už įvairovę, prieš diskriminaciją“ vilkikas 2008 m. rugpjūtį Vilniaus miesto savivaldybės sprendimu antrus metus iš eilės nebuvo įleistas į Lietuvą.

Apie nepatenkinamą padėtį LGBT teisių srityje byloja ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) paskelbtos ataskaitos „Homofobija ir diskriminacija dėl lytinės orientacijos bei tapatybės ES šalyse narėse“³ dalyje skirtoje Lietuvos situacijai, susijusiai su homofobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos analizuoti pateikti duomenys.

Ši ataskaita yra Lietuvos gėjų lygos įgyvendinto projekto „LGBT teisių pripažinimo Lietuvoje teisinės strategijos“, kurį paremė Nyderlandų užsienio reikalų ministerija, dalis. Projekto metu buvo stebimi ir dokumentuojami duomenys apie LGBT asmenų (lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transeksualų) teisių pažeidimus, padarytus valstybės institucijų veiksmais (neveikimu). Pagrindinis šio darbo tyrimo objektas – vystymosi stebėseną (progresas ar regresas) LGBT įtraukimo (teisių pripažinimo) politikoje ir valstybinio administracinio sektoriaus reguliavime, taip pat vietinės valdžios institucijų veiksmai. Ataskaitoje naudojama projekto metu sukaupta ir turima ankstesnių tyrimų, lygių galimybių apžvalgų ir analizių medžiaga, siekiant trumpai pristatyti

teisinę situaciją šioje srityje. Didžiausias dėmesys ataskaitoje skiriamas šioje srityje besiklostančiai teismų praktikai analizuoti. Pateikiama didžiausios Lietuvoje nevyriausybinių LGBT teises ginančių organizacijos Lietuvos gėjų lygos praktika, ginant valstybės institucijų veiksmais pažeistas teises teisminėse ir ikiteisminėse institucijose. Pagrindinė ataskaitoje nagrinėjama problematika orientuota į legitimų LGBT teisių gynimo būdų paiešką ir LGBT teisių pripažinimo Lietuvoje strategijų modeliavimą.

³ Prieiga per internetą: http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA-hdgso-part2-NR_LT.pdf.

I SKYRIUS. LGBT teisių pripažinimo teisiniai aspektai

1.1 VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ PAREIGA UŽTIKRINTI LGBT TEISES

Pagrindinės žmogaus teisės Lietuvos Respublikoje yra įtvirtintos Konstitucijos preambulėje ir II, III, IV bei XIII skirsniuose. Konstitucijos 29 straipsnis skelbia, kad „įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu“.

Taigi, Konstitucijoje yra numatyta visų asmenų lygybė prieš įstatymą, teismus ir kitas valstybės institucijas ar pareigūnus. Akivaizdu, kad būtent žmogaus teisės garantuojančios Konstitucijos normos ir yra tas pirminis pagrindas, kuris supuoja valstybės valdžios institucijų pareigą gerbti, apsaugoti ir įgyvendinti vienos iš labiausiai pažeidžiamų visuomenės grupių – LGBT asmenų teises. Nors Konstitucijos 29 nurodytas pagrindų dėl kurių negalima diskriminuoti sąrašas yra baigtinis ir „seksualinė orientacija“ tarp jų nėra paminėta, remiantis Konstitucijoje įtvirtintu visų asmenų lygybės principu, taip pat Konstitucijos vientisumo bei jos tiesioginio taikymo principais, galime

teigti, kad ši konstitucinė norma, kaip vienas iš svarbiausių žmogaus teisių apsaugos elementų, yra taikoma ir homoseksualių asmenų atžvilgiu. Tai pripažįsta ir įvairūs autoriai, kurie savo darbuose nagrinėjo homoseksualių asmenų teisių gynimo problematiką⁴.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra konstatavęs, kad įstatymų leidėjo neišspręsti teisės taikymo klausimai yra teismų praktikos dalykas (Konstitucinio Teismo 1998 m. liepos 9 d. nutarimas, 2006 m. lapkričio 20 d. sprendimas). Įstatymų leidėjo neišspręstus teisės taikymo klausimus gali spręsti teismai, nagrinėjantys ginčus dėl atitinkamų teisės aktų (jų dalių) taikymo (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 20 d. sprendimas). Teismai neabejotinai turi ir iš Konstitucijos kylančius įgaliojimus taikyti *inter alia* bendruosius teisės principus, taip pat aukštesnės galios teisės aktus, pirmiausia Konstituciją –

⁴ Žiūrėti pavyzdžiui: Edita Žiobienė. *Report on Measures to Combat Discrimination Directives 2000/43/EC and 2000/78/EC*, 8 January 2007, prieiga per internetą: http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/public/pubst_en.htm.

Daugiau apie Lietuvos teisinį reglamentavimą, kuriame įtvirtintas diskriminacijos draudimas, galima pasiskaityti J. Samuolytės straipsnyje „Homoseksualių asmenų teisės ir realijos Lietuvoje“ (2007-11-10).

aukščiausiąją teisę (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas). Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendime yra nurodęs, jog bendrasis teisės principas *ubi ius, ibi remedium*, Konstitucijos 6 straipsnio 1 dalies nuostata, kad Konstitucija yra tiesiogiai taikomas aktas, konstitucinis atsakingo valdymo principas, Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, Konstitucijos 18 straipsnio nuostata, kad žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės, taip pat Konstitucijoje įtvirtinta asmens, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė kreiptis į teismą suponuoja ne tik tai, kad tokiais atvejais asmens teisės, laisvės, teisėti interesai bei teisėti lūkesčiai turi ir gali būti apginti aiškinant Konstituciją ir tiesiogiai taikant jos nuostatas, bet ir tai, kad tokią gynybą turi užtikrinti teismai.

Šia oficialiąja konstitucine doktrina savo praktikoje remiasi ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kai nustatoma, jog tam tikri santykiai yra įstatymo leidėjo nesureguliuoti (2007 m. sausio 18 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A10-01/2007). Pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra pripažinęs, jog tiesiogiai Konstitucijos pagrindu ieškinyms gali būti tenkinamas tik tuo atveju, kai ginčo santykio nedetalizuoja kiti norminiai aktai – įstatymai ar poįstatyminiai aktai, neprieštaraujantys Konstitucijai

(1999 m. gegužės 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-108).

Pažymėtina ir tai, kad valstybės ir savivaldybės institucijų pareigas lygių galimybių srityje numato Lygių galimybių įstatymas⁵. Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje numatytos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigos įgyvendinti lygias galimybes. Atkreiptinas dėmesys į specifinę šiuo straipsniu sureglamentuotų teisinių santykių sritį – šio straipsnio pažeidimu laikomas ne konkretaus diskriminuojamo fizinio asmens teisių pažeidimas (kaip, pavyzdžiui, to paties įstatymo 7 straipsnyje numatytų draudimų diskriminuoti priimant asmenis į darbą atveju), o valstybės ir savivaldybės institucijoms nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas. Valstybės ir savivaldybės institucijų pareiga įgyvendinti lygias galimybes apima: pareigą užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės visais įstatyme numatytais pagrindais (LGJ 5 str. 1 p.); pareigą rengti, tvirtinti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti (LGJ 5 str. 2 p.); pareigą remti religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, viešųjų įstaigų, asociacijų ir labdaros bei paramos fondų programas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes (LGJ 5 str. 3 p.). Taigi, iš esmės minėta

⁵ 2003 m. lapkričio 18 d. įstatymas Nr. IX-1826 (Lietuvos Respublikos 2008 m. birželio 17 d. įstatymo Nr. X-1602 (nuo 2008 m. liepos 5 d.) (Žin., 2008, Nr. 76-2998) redakcija).

norma įpareigoja valstybės ir savivaldybių institucijas savo iniciatyva skatinti lygių galimybių įgyvendinimą, ne tik pačioms rengti, tvirtinti, įgyvendinti įvairias su tuo susijusias programas, bet ir remti nevyriausybių organizacijų, *inter alia* asociacijų vykdomas programas, kurios padeda įgyvendinti lygias galimybes įstatyme numatytais pagrindais. Išanalizavus minėto įpareigojimo turinį galima daryti išvadą, kad šio įpareigojimo nesilaikymas (t. y. Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimas) yra padaromas ne pažeidžiant konkretaus fizinio asmens (vieno iš įstatyme numatytų diskriminuojamų grupių atstovo) teises, bet visos diskriminuojamos grupės (*inter alia* homoseksualių asmenų) teises ir interesus.

1.2 LGBT TEISIŲ PAŽEIDIMAI PADAROMI VALSTYBĖS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ VEIKSMAIS

LGBT teisių pažeidimų esti įvairių. Juos vardindami galėtume pradėti nuo sunkiausiųjų, priskirtinų baudžiamosios teisės sričiai, tokių kaip diskriminavimas dėl seksualinės orientacijos bandant sutrukdyti lygiomis teisėmis su kitais dalyvauti politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, darbo ar kitoje veikloje arba suvaržyti tokios žmonių grupės ar jai priklausančio asmens teises ir laisves (Baudžiamojo kodekso 169 straipsnis), neapykantos prieš asmenį dėl jo seksualinės orientacijos kurstymas (Baudžia-

mojo kodekso 170 straipsnis) ir pan. Šį sąrašą atitinkamai galėtume tęsti įvardindami pažeidimus darbo srityje (Darbo kodekso 2 straipsnio 1 dalies 4 punktas ir 129 straipsnio 3 dalis), mokslo ir švietimo, valstybės ir savivaldybės institucijų srityse (Lygių galimybių įstatymo pažeidimai), draudimą viešai skelbti informaciją, kurioje kurstoma neapykanta, tyčiojimas, niekinimas, kurstoma diskriminuoti, smurtauti, fiziškai susidoroti su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu dėl seksualinės orientacijos (Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktas) ir kt.

Pagal subjektą, kurio atžvilgiu padaromas konkretus teisių pažeidimas, LGBT teisių pažeidimus galėtume suskirstyti į pažeidimus prieš konkrečius asmenis (pavyzdžiui, lygių galimybių pažeidimas priimant asmenį į darbą) ir pažeidimus prieš tam tikrais požymiais apibrėžtą asmenų grupę – homoseksualius asmenis *per se* (pavyzdžiui, kurstymas diskriminuoti homoseksualius asmenis, pareigos įgyvendinti programas skatinančias lygių galimybių plėtotę nesilaikymas ir pan.). Būtent pastarieji dažniausiai ir yra padaromi valstybės valdžios institucijų veiksmais ar neveikimu.

Minėjome, kad šiame darbe pagrindinį dėmesį skirsime LGBT teisių pažeidimų, kurie įvykdomi valdžios institucijų veiksmais (neveikimu) nagrinėjimui. Taigi, mūsų atveju pažeidimus pagal jų įvykdymo prigimtį galėtume suskirstyti į:

a. valstybės valdžios institucijos (pareigūnų) veikimo aktus;

b. valstybės valdžios institucijos (pareigūnų) neveikimo (omisijos) aktus.

Pažeidimai, kurie yra įvykdomi valstybės valdžios institucijų veiksmais aiškintini visų pirma kaip tam tikrų pačios valdžios priimtuose teisės aktuose nustatytų ar iš Konstitucijos bei tarptautinių žmogaus teisių dokumentų kildinamų pareigų nesilaikymas. Šios pareigos, tai:

a) pareiga gerbti, kuri pasireiškia susilaikymu nuo bet kokių veiksmų, kurie pažeidžia asmenų ar jų grupių teises ar apriboja jų laisvę. (Tokių pažeidimų pavyzdys galėtų būti viešo LGBT asmenų renginio (parado) uždraudimas ar atsisakymas išduoti leidimą viešam renginiui, pažeidžiant susirinkimų laisvę ir pan.);

b) pareiga apsaugoti (ginti), apimanti priemonių, būtinų sulaikyti asmenis ar jų grupes nuo kitų asmenų ar jų grupių teisių pažeidimo, įskaitant ir prevencines priemones apsaugant nuo neteisėto laisvių suvaržymo. (Tokių pažeidimų pavyzdys galėtų būti įgaliotų valstybinės valdžios funkcijas įgyvendinančių pareigūnų neveikimas kai homofobiškai nusiteikusių asmenų grupė reiškia neapykantą, grasina ar net fiziškai smurtauja prieš LGBT asmenis).

c) pareiga įgyvendinti, reiškianti ėmimąsi visų būtinų priemonių, užtikrinančių galimybę kiekvienam asmeniui pasinaudoti jam garantuotomis teisė-

mis, kurios įgyvendinimas negali būti pasiektas asmeninėmis pastangomis. (Tokių pažeidimų pavyzdys – įstatymo, kuris prieštarauja Konstitucijoje numatytomis teisėms ar principams priėmimas arba teisės aktų, kurie turėtų būti priimti (perkelti) įgyvendinant Europos Sąjungos politiką nepriėmimas).

1.3 LGBT TEISIŲ IR SU JŲ UŽTIKRINIMU SUSIJUSIŲ NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMAS KONKREČIOSE VALDYMO SRITYSE

Minėta, kad valstybės valdžios institucijos susiduria su iššūkiais, kurie susiję su žmogaus teisių *inter alia* LGBT asmenų teisių įgyvendinimu. Šioje ataskaitos dalyje trumpai apžvelgsime keletą konkrečių Lietuvos viešojo valdymo sričių, kuriose dažniausiai pastebimi LGBT teisių pažeidimai:

» *Įstatymų leidybos sritis – įstatymų leidybos iniciatyvos, prieštaraujančios Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir tarptautiniams žmogaus teisių dokumentams.*

» *Įstatymų vykdomosios valdžios sritis (Nacionalinės programos ir prioritetai, Vyriausybės programa).*

» *Vietos savivaldos institucijų veiksmai ir savivaldybės institucijų priimami teisės norminiai aktai.*

» *Viešasis kalbėjimas.*

Jstatymų leidybos sritis – įstatymų leidybos iniciatyvos, prieštaraujantios Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir tarptautiniams žmogaus teisių dokumentams

Lietuvos Respublikoje įstatymų leidybos iniciatyvos teisė yra garantuota Lietuvos Respublikos piliečiams ir yra dažniausiai įgyvendinama per Lietuvos Respublikos piliečių demokratiškai išrinktus įstatymų leidžiamąjį organą – parlamento (Seimo) atstovus.⁶ Mūsų nagrinėjamos temos kontekste pasakytina, kad kalbant apie valstybės institucijų veiksmais padaromus pažeidimus įstatymų leidybos srityje visų pirma turimas omenyje antikonstitucinių⁷ įstatymų ir teisės aktų priėmimas (leidyba). Pastebėtina, kad šie pažeidimai dažniausiai yra ypač žalingi mūsų nagrinėjamai tikslo grupei (LGBT asmenims). Tokia išvada visų pirma darytina ne tik dėl jais sukeltų neteisėtų pasekmių, bet ir dėl gan sunkios šių pažeidimo pašalinimo, t. y. neteisėto teisės akto eliminavimo iš teisės sistemos, procedūros. Lietuvos teisinėje sistemoje nėra numatyta išankstinė konstitucinė kontrolė⁸, todėl vienintelis būdas pašalinti

6 Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymų leidybos iniciatyva gali būti įgyvendinama ir piliečių tiesiogiai, vadovaujantis Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo nuostatomis, tačiau šiame darbe plačiau ši įstatymų leidybos iniciatyvos teisė nebus aptariama.

7 T. y. prieštaraujančių Konstitucijoje įtvirtintoms normoms ar principams.

8 Tokios kontrolės pavyzdys galėtų būti Lenkijoje egzistuojantis teisinis reguliavimas, pagal kurį Prezidentas, prieš pasirašydamas parlamento priimtą įstatymą gali kreiptis į konstitucinės jus-

Konstitucijoje įtvirtintiems žmogaus teisių principams prieštaraujantį įstatymą yra šio įstatymo konstitucingumo patikrinimas Konstituciniame teisme. Kitaip tariant, galimybė panaikinti Konstitucijai prieštaraujantį įstatymų leidžiamosios valdžios priimtą teisės aktą atsiranda tik tuomet, kai šis aktas yra praktiškai įgyvendinamas, tokiu būdu padarant žalą tam asmenų ratui, kuriam jis yra skirtas. Sudėtinga ir pati tokio akto panaikinimo procedūra, ji galėtų būti atskleidžiama pateikiant tokį konkretų pavyzdį:

1 žingsnis. Seimas priima ir Prezidentas pasirašo teisės aktą X, kuris pažeidžia LGBT asmenų teises ir teisėtus interesus, prieštarauja Konstitucijai.

2 žingsnis. Įsigaliojus įstatymui jo priešūrią vykdanči institucija priima sprendimą, kuris tiesiogiai sukelia teises pasekmes tam tikrai asmenų grupei (pavyzdžiui, LGBT asmenų teises atstovaujanti asociacijai Y).

3 žingsnis. Y apskundžia nutarimą atitinkamai teisminei institucijai.

4 žingsnis. Nagrinėjant Y skundą, Y pateikia teismui prašymą kreiptis į Konstitucinį teismą dėl X įstatymo atitikimo Konstitucijai.

5. žingsnis. Ir tik išsprendus šį prašymą būtų patikrintas įstatymo X konstitucingumas.

ticijos instituciją (Lietuvos atveju tai būtų Konstitucinis teismas) su prašymu patikrinti teikiamo įstatymo konstitucingumą.

6 žingsnis. Jei Konstitucinis teismas neįžvelgtų prieštaravimo Konstitucijai, išliktų galimybė išnaudojus visas teisinės gynybos priemones kreiptis į Europos žmogaus teisių teismą.

Pastaruoju metu Lietuvoje ypač dažnos įstatymų leidybos iniciatyvos, kurios aktyviai pažeidžia LGBT asmenų teises ir teisėtus interesus. Vienu labiausiai aptariamų paskutinių metų pavyzdžių galėtume laikyti Seimo svarstytas ir galų gale priimtas Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio pataisas⁹. Pagal jau kurį laiką galiojusio įstatymo nuostatas jame buvo nagrinėjamos tokios problemos, kaip fizinio ar psichologinio smurto ar vandalizmo vaizdavimas, negyvo ar žiauriai sužaloto žmogaus kūno rodymas ir informacija, galinti kelti baimę ar siaubą, skatinti savęs žalojimą ar savižudybę. Pagal siūlomas įstatymo pataisas, informacija apie homoseksualumą būtų prilyginama aukščiau minėtoms problemoms. Siūlomos pataisos autoriai aiškinamajame rašte nurodė, kad „netradicinės seksualinės orientacijos propagavimas ir informacijos, susijusios su teigiamais homoseksualių ryšių vertinimais, viešinimas gali neigiamai paveikti nepilnamečių fizinį, protinį ir, visų svarbiausia, dorovinį vystymąsi“.

Vertinant šio įstatymo nuostatas žmo-

⁹ Tuo metu kai buvo rašoma ataskaita, įstatymo priėmimo procedūra dar nebuvo pasibaigusi: Seimas pritarė šio įstatymo priėmimui ir įstatymo projektas buvo numatomas teikti pasirašyti Prezidentui.

gaus teisių aspektu visų pirma pabrėžtina, kad būtų sunku nustatyti, kuri informacija agituoja už homoseksualius santykius, nes toks kriterijus yra visiškai vertinamasis ir subjektyvus ir apima beveik visą informaciją apie homoseksualios lytinės orientacijos asmenis ir jų asociacijų teisėtai vykdomą šviečiamojo pobūdžio veiklą. Pagal nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies nuostatas „informacijos, atitinkančios bent vieną iš šio straipsnio 1 dalyje numatytų punktų, skleidimas yra draudžiamas arba ribojamas“. Taigi šio įstatymo projekto pasekmės gali būti tokios, kad bus ribojamas ar uždraudžiamas visos informacijos arba didelės dalies informacijos apie homoseksualius santykius skelbimas ir platinimas. Tokia nuostata nesuderinama su Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 ir 14 straipsniais, kurie atitinkamai nustato kiekvieno teisę į saviraiškos laisvę, kuri „apima laisvę turėti savo nuomonę, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų“ bei užtikrina naudojimąsi šioje Konvencijoje pripažintomis teisėmis ir laisvėmis be jokios diskriminacijos.

Pagal Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnį Europos Sąjunga kuriama remiantis bendrais valstybių narių laisvės, demokratijos, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimo principais bei teisine valstybe ir kaip Bendrijos teisės bendruo-

sius principus ji pripažįsta pagrindines teises, kurias garantuoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios yra grindžiamos bendromis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis. Amsterdamo sutarties 13 straipsnis įtvirtina lygių galimybių koncepciją, kuri leidžia imtis veiksmų drausti diskriminaciją lytinės orientacijos pagrindu ne vien tik užimtumo, bet ir švietimo bei sveikatos apsaugos sferose. Analogiškos teisės dėl saviraiškos laisvę garantuojančios ir diskriminaciją lytinės orientacijos pagrindu uždraudžiančios nuostatos yra numatytos ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 ir 21 straipsniuose. Europos Sąjungos požiūris į diskriminaciją atsispindi ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvoje 2000/78/EB nustatančioje vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, kurios tikslas, kaip numatyta direktyvos 1 straipsnyje, yra nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą. Taigi iš išvardytų žmogaus teisių dokumentų akivaizdu, kad įstatymo projekto 4 straipsnio 13 punktas nesuderinamas ne tik su Europos Sąjungos teisės bei lygių galimybių politikos, bet ir LR Lygių galimybių įstatymo, bei LR Vyriausybės parengtos nacionalinės antidiskriminacinės 2009–2011 m. programos nuostato-

mis bei įteisins homoseksualių žmonių ir jų asociacijų diskriminavimą.

Nors svarstant minėtų įstatymo pataisų priėmimą jo antikonstitucingumą ir prieštaravimą pabrėžė ne tik Lietuvos, bet ir viso pasaulio žmogaus teisių gynimo organizacijos, Lietuvos parlamentui tai nesutrukdė jo priimti. Anot „Amnesty International“ šis įstatymas skatina homofobiją ir pažeidžia žmogaus teises. „Amnesty International“ teigimu, nuo neigiamos informacijos saugančios įstatymo pataisos institucionalizuoja homofobiją ir pažeidžia raiškos laisvę bei teisę būti laisvam nuo diskriminacijos. „Amnesty International“ Europos ir Centrinės Azijos programų direktorė Nicola Duckworth pažymėjo, kad „priimdamas šį įstatymą, Seimas sustiprino diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos“. Pataisos, pasak „Amnesty International“, homoseksualumą sulygina su tokiomis problemomis kaip fizinė ar psichologinė prievarta, mirusio ar žiauriai sužaloto žmogaus kūno vaizdavimas, siaubą kelianti, savęs kanikinimą arba savižudybę skatinanti informacija. „Naujasis įstatymas prisideda prie Lietuvoje stiprėjančios įbauginimo atmosferos ir augančios diskriminacijos prieš lesbietes, gėjus ir biseksualus bei transseksualus. Pastaraisiais metais žeminančius sprendimus jau priėmė vietos valdžia¹⁰. Susirūpinimą minėto įstatymo priėmimu išreiškė ir kitos tarptautinės or-

¹⁰ Prieiga per internetą: <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=22711625>.

ganizacijos (ILGA-Europe), taip pat Europos Parlamento nariai.

Įstatymų vykdomosios valdžios sritis (Nacionalinės programos ir prioritetai, Vyriausybės programa)

Ne ką mažiau svarbesnė LGBT teisių pažeidimų stebėsenos prasme yra ir kita valstybės valdžios sritis – įstatymų vykdomoji. Būtent šios valdžios kompetencija yra rengti įvairias programas ir gaires, detalizuojančias ir užtikrinančias įstatymo leidžiamosios valdžios priimtų sprendimų įgyvendinimą. Šiame žingsnyje labai svarbu, kad būtų visapusiškai paisoma pareigos užtikrinti LGBT teises. Visus diskriminavimo pagrindus apimančių (įskaitant ir diskriminavimą dėl seksualinės orientacijos) nuostatų įtrauktis į įvairias nacionalines programas, gaires ar net į pačios Vyriausybės programą, kaip matyti iš žemiau pateikiamų pavyzdžių, yra ypač aktuali Lietuvoje, nes šioje srityje vykdomosios valdžios institucijos yra linkusios „nepastebėti“ arba sąmoningai ignoruoti pareigą lygiais pagrindais užtikrinti žmogaus (piliečių) teises (taigi ir LGBT asmenų teises).

Tokiu pavyzdžiu galėtume laikyti nevyriausybines organizacijas Lietuvos gėjų lygos 2006 m. rugsėjo 27 d. kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Socialinių reikalų ir darbo ministeriją, kuriuo buvo siekiama atkreipti pastarosios dėmesį, į tai, kad 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plė-

ros veiksmų programos projekte nepakankamai įtvirtinamas nediskriminavimo dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos principas. Kreipimąsi akcentuota, kad 2007–2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtos veiksmų programos projekte 2.2. 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ skyriuje „Diskriminacijos mažinimas ir socialinių problemų prevencija“ neaprašomos ir tokiu būdu neužtikrinamos priemonės, padėsiančios užkirsti kelią visų diskriminavimo pagrindų šalinimui. Prioriteto aprašyme numatoma investuoti į prevencijos priemones „užbėgant už akių priklausomybės ligų, nusikalstamumo, diskriminacijos, smurto šeimoje, prekybos žmonėmis ir kitų problemų atsiradimui“.

Lietuvos gėjų lyga kreipimesi pažymėjo, kad visų diskriminavimo pagrindų neįtraukimas į programinius dokumentus sąlygoja tolimesnį susiaurintą nediskriminavimo principo traktavimą, taip pat neteisingą jo taikymą. Tokio taikymo pavyzdys galėtų būti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūra (ESFA) 2006 m. kvietimo Nr. BPD 2004-ESF-2.3.0-04 teikti paraiškas skelbimas, kuriame nurodant remiamas BPD 2.3 priemonės sritis buvo nurodytas baigtinis sričių sąrašas, kuris susiaurino lygių galimybių sampratą iki vyrų ir moterų lygių galimybių, bei išeliminavo iš remiamų priemonių sąrašo kitas sociali-

nę atskirtį patiriančias tikslines grupes. Į priemones nebuvo įtrauktas lygių galimybių užtikrinimas atsižvelgiant į amžių, lytinę orientaciją, rasę, religiją ar įsitikinimus, taip pažeidžiant įvairių atskirties grupių teises.

Akcentuota, kad 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa yra programinis dokumentas, kuriame numatomi prioritetai, pagal kuriuos bus skatinami įvairių institucijų, tame tarpe ir NVO projektai, todėl tikslus ir Europos Bendrijos reglamentus atitinkantis priemonių nustatymas ypač svarbus vélesniame jų įgyvendinimo etape. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 22 punktas pažymi, kad „fondų veikla ir veiksmai, kuriuos jie padeda finansuoti turėtų būti suderinti su kitomis Bendrijos politikos kryptimis, taip pat atitikti Bendrijos teisės aktus“, o minėto Reglamento 30 punktas akcentuoja nediskriminavimo dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos principo svarbą visais fondų paramos įgyvendinimo etapais.

Nediskriminavimas seksualinės orientacijos pagrindu buvo pamirštas ir kuriant vieną iš svarbiausių vykdomosios valdžios prioritetus ir nustatančių dokumentų – Vyriausybės programą. Penkioliktosios Vyriausybės veiklos programos projekto nuostatos neišsamiai atspindėjo nediskriminavimo politikos gaires. Projekto VII skyriaus 68 punkte buvo nurodoma: „Remsime programas, skatinančias mažinti

socialinę atskirtį ir diskriminaciją dėl lyties, amžiaus, socialinės, etninės kilmės ar religinių įsitikinimų“. Programos projekto XIX skyriaus 68g punkte skelbiama: „Toliau įgyvendinsime lygių galimybių politiką, siekdami užtikrinti, kad žmogus nebūtų diskriminuojamas dėl amžiaus, lyties, etninės kilmės, religinių įsitikinimų ar sveikatos būklės“. Akivaizdu, kad siekiant užtikrinti Europos Komisijos komunikato bei LR Lygių galimybių įstatymo nuostatų integravimą į Programą, minėtus punktus būtų buvę tikslinga papildyti visais Lygių galimybių įstatyme numatytais nediskriminavimo pagrindais, įskaitant ir seksualinės orientacijos pagrindą. Šio pagrindo išeliminavimas iš Vyriausybės programos laikytinas mūsų jau minėtos pareigos (užtikrinti LGBT asmenų teises) nesilaikymu.

Vietos savivaldos institucijų veiksmai ir savivaldybės institucijų priimami teisės norminiai aktai

Savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes numatyta Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalies 1 punktas numato, kad savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo **(1)** užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios,

etninės priklausomybės, religijos. Pagal to paties įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo (2) rengti, tvirtinti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Be to, šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo įstatymų nustatyta tvarka (3) remti religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, viešųjų įstaigų, asociacijų ir labdaros bei paramos fondų programas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

Taigi, Lygių galimybių įstatymas valstybės ir savivaldos valdymo sritį ne tik priskiria prie vienos iš sričių (kartu su darbo, mokslo ir švietimo, vartotojų teisių apsaugos), kuriose turi būti paisoma lygių galimybių principo, tačiau numato pareigą valstybės ir savivaldybės institucijoms bei įstaigoms įgyvendinti lygias galimybes, t. y. imtis aktyvių veiksmų remiant, skatinant ir propaguojant lygių galimybių įgyvendinimą, numatant tam konkrečias priemones ir programas. Plačiau pažeidimai, kurie įvykdomi dėl minėtų pareigų nesilaikymo bus aprašyti praktinėje

šio darbo dalyje (II skyrius), kuriame bus nagrinėjama konkreti teismo byla. Nevyriausybinė organizacija Lietuvos gėjų lyga rėmėsi būtent aukščiau aptartomis Lygių galimybių įstatymo normomis ir nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija nevykdo savo pareigos užtikrinti lygias teises nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, t. y. neišduodama leidimo organizuoti viešus renginius, diskriminuoja tam tikras Lygių galimybių įstatyme numatytas grupes.

Be to, kaip jau minėta, LGBT teisių pažeidimai gali būti padaromi ir savivaldybės institucijoms veikiant kaip teisės aktų leidėjui (vietos savivaldos lygiu). Konkretus to pavyzdys būtų mūsų jau minėta byla¹¹, kurioje nevyriausybinė organizacija Lietuvos gėjų lyga kėlė klausimą nustatyti, ar Vilniaus miesto savivaldybės taryba, priimdama 2008 m. liepos 16 d. sprendimą Nr. 1-582, kuriuo patvirtintos Tvar-kymo ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatos, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius

¹¹ Plačiau žiūrėti II ataskaitos skyriuje.

ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“, tinkamai vykdė Lygių galimybių įstatyme jai, kaip savivaldos institucijai, nustatytas pareigas ir laikėsi įstatymo nustatytų draudimų (Įstatymo 10 straipsnis).

Toks prašymas iš esmės buvo grindžiamas tuo, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba, siekdama įteisinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos suformuotą Susirinkimų ir Lygių galimybių įstatymams prieštaraujančią praktiką, leidžiančią diskriminuoti tam tikras grupes, užkertant joms kelią pasinaudoti susirinkimų laisve ir jų organizuojamus renginius perkelti į uždaras patalpas, priėmė 2008 m. liepos 16 d. sprendimą Nr. 1-582, kuriuo patvirtintos minėtos Tarybos ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatos. Buvo keliamas klausimas dėl Taisyklių prieštaravimo Susirinkimų įstatymo nuostatomis ir Lygių galimybių įstatymui, nes jomis siekiama diskriminuoti tam tikras socialines grupes.

Viešasis kalbėjimas

Nors Lietuvos įstatymų leidžiamosios valdžios atstovai aršiai diskutuoja apie nepilnamečių apsaugojimą nuo viešoje erdvėje prieinamos informacijos neva „agituojančios“ už homoseksualius santy-

kius, nė kiek nesusimąsto apie tą žalą, kuri yra sukeliama LGBT asmenims viešojoje erdvėje tyčiojantis, smerkiant, pateikiant neigiamą informaciją apie pastaruosius. Dažnai tokio pobūdžio informacijos pateikimą girdime ir iš aukščiausių valstybės (savivaldos) vadovų lūpų. Štai, kad ir mūsų jau minėtoje situacijoje, susijusioje su savivaldybės atsisakymu išduoti leidimą viešam renginiui, kurio vienoje iš dalių buvo numatytas ir homoseksualių asmenų dalyvavimą. Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas viešame interviu TV3 televizijai kalbėdamas apie Tolerancijos vilkiko atvykimą į Vilnių pareiškė, kad reklamos seksualinėms mažumoms Vilniuje nebus, kol jis bus Vilniaus meru. Tokiu būdu aukščiausias savivaldos pareigūnas, turintis valdingus įgalinimus kitų savivaldybės institucijų, tame tarpe ir savivaldybės administracijos atžvilgiu, išsakė išankstinę savo neigiamą poziciją leidimo rengti renginį, skatinantį tolerancijos bei lygių galimybių idėjų plėtrą, klausimu. O tokie veiksmai gali būti vertinami kaip Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje numatytos pareigos skatinti viešųjų įstaigų ir asociacijų iniciatyvas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes (Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1-3 punktai) pažeidimas. Pažymėtina ir tai, kad demokratinėje ir žmogaus teises gerbiančioje valstybėje, valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnai, savo veiksmais turėtų prisidėti prie tolerancijos sklaidos visuomenėje, bet ne prie diskriminacijos skatinimo.

II SKYRIUS. LGBT teisių gynimo būdų paieška: teisminė praktika

2.1 TEISĖS Į TAIKIUS SUSIRINKIMUS UŽTIKRINIMAS

Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga 2007 m. spalio 17 d. kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą dėl Susirinkimų įstatymo pažeidimų – prašė panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, bei įpareigoti išduoti pareiškėjui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Pabandykime įdėmiau paanalizuoti šios bylos eigą pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos teismuose – kokiais argumentais Lietuvos gėjų lyga bandė ginti pažeistas savo teises, kokia buvo pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos teismų pozicija.

Faktinės aplinkybės

2007 m. spalio 4 dieną Lietuvos gėjų lyga (ieškovas šioje byloje) Vilniaus miesto savivaldybės administracijai (atsakovui šioje byloje) pateikė pranešimą apie susirinkimo organizavimą. Vykdydamas Susirinkimų įstatymo 9 straipsnio nuostatas ieškovas pranešimu informavo atsakovo vykdomojo organo vadovą apie 2007 m. spalio 25 d. 18.00 valandą numatomą vie-

šiosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimą Vilniuje, Rotušės aikštėje. Pranešime nurodė susirinkimo formą ir turinį, susirinkimo datą, jo pradžios ir pabaigos laiką, susirinkimo vietą, numatomą dalyvių skaičių, pageidavimus policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo. Šį pranešimą susirinkimo organizatoriaus vardu pasirašė du organizatoriaus įgaliojati asmenys, kaip tai numato Susirinkimų įstatymas.

2007 m. spalio 9 dieną ieškovas gavo atsakovo 2007 m. spalio 5 d. raštą Nr. A-51-(12.26-VTD-5)-19463 „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kuriuo informuojama, kad ieškovo 2007 m. spalio 4 d. pranešimas buvo nagrinėtas 2007 m. spalio 5 dieną. Paaiškinta, kad Rotušės aikštėje šiuo metu vykdomi statybos darbai ir darbų rangovas UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ vadovaujantis LR Statybos įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 5 punktu atsisako suderinti minėtą susirinkimą statybos objekte. Šiuo raštu atsakovas taip pat informavo ieškovą, kad vadovaujantis Susirinkimų įstatymo 10 str. 3 d. bus pateikti pasiūlymai keisti renginio vietą arba laiką. Nurodė, kad apie pasitarimo vietą, kuriame bus svarstomi šie klausimai informuos ieškovą papildomai telefonu.

2007 m. spalio 9 dieną atsakovo atstovas telefonu informavo ieškovą apie 2007 m. spalio 9 d. 15:30 numatytą pasitarimą dėl viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimo. Ieškovo atstovai, siekdami aptarti pasiūlymus dėl numatomo susirinkimo vietos ir formos, dalyvavo atsakovo surengtame šiame pasitarime. Pasitarimo metu atsakovo atstovai įsakmiai nurodė, kad susirinkimo organizavimas Rotušės aikštėje negalimas, tačiau nepasiūlė alternatyvių susirinkimo vietų. Buvo pasiūlyta susirinkimą organizuoti uždaroje erdvėje (pavyzdžiui, Siemens arenoje). Ieškovo atstovams taip pat buvo paaiškinta, kad bet koks panašaus turinio renginių organizavimas viešosiose erdvėse Vilniuje yra negalimas. Pasibaigus minėtam pasitarimui atsakovo atstovai nepaskelbė jokių sprendimų susijusių su pažymėjimo dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos išdavimu, kaip tai numato Susirinkimų įstatymo 11 str. 1 d.

2007 m. spalio 15 dieną ieškovas gavo atsakovo 2007-10-09 sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kuriuo atsisakoma ieškovui išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

Nesutikdamas su šiuo sprendimu ieškovas 2007 m. spalio 19 d. pateikė ieškinį Vilniaus miesto pirmajam apylinkės teismui, kuriuo prašė jį panaikinti kaip nepagrįstą ir neteisėtą, grubiai pažeidžiantį Konstitucinę teisę rinktis be ginklo į taktinius susirinkimus, konstitucinį asmenų

lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principą, tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintas žmogaus teises ir laisves, neatitinkantį Susirinkimų įstatyme numatytos tokio pobūdžio sprendimų formos bei priimtą pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo keliamus reikalavimus.

Ieškovas nurodė, kad, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo, atsakovas savo atsisakymą išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos grindžia šiais motyvais:

1. Rotušės aikštėje vykdomais statybos darbais;
2. Ieškovo nesutikimu organizuoti susirinkimą uždaroje erdvėje;
3. Tuo, kad dėl 2007 m. gegužės 25 dieną VŠĮ „Pirmoji kava“ planuoto organizuoti renginio buvo gauta informacija apie organizuojamas priešpriešines akcijas ir yra pagrįstai tikėtina, kad ir 2007 m. spalio 25 dieną organizuojamo ieškovo organizuojamo renginio bus organizuojamos priešpriešinės akcijos.

Ieškovo argumentai:

Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jeigu nagrinėjant pranešimą išaiškėja aplinkybių, dėl kurių susirinkimas negali būti organizuojamas pranešime nurodyta forma, nurodytoje vietoje ar nurodytu laiku, tai tik dalyvaujant susirinkimo organizatoriams, gali būti

pateikiami ir svarstomi pasiūlymai dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ir laiko.

Kaip matyti iš 2007-10-05 rašto Nr. A-51-(12.26-VTD-5)-19463, atsakovui 2007-10-05 nagrinėjant ieškovo pranešimą dėl numatomos viešosios akcijos buvo pasisakyta tik dėl šio renginio vietos nepriimtumo. Pabrėžtina, kad atsakovas neturėjo pastabų dėl susirinkimo formos, laiko, saugumo užtikrinimo ar kitų su renginio organizavimu susijusių aplinkybių. Tokie atsakovo veiksmai ieškovui leido pagrįstai tikėtis, kad tolesnėje jo pranešimo svarstymo stadijoje bus kvestionuojamas tik planuojamo susirinkimo vietos klausimas. Todėl dalyvaudamas 2007-10-09 pasitarime ieškovas pagrįstai siekė visų pirma išsiaiškinti atsisakymo suderinti renginio vietą – Vilniaus Rotušės aikštę – priežastis bei ir gauti šį atsisakymą pagrindžiančius įrodymus. Pažymėtina, kad nei 2007-10-05 raštu Nr. A-51-(12.26-VTD-5)-19463 nei 2007-10-09 vykusio pasitarimo metu atsakovas nepateikė ieškovui įrodymų, patvirtinančių nurodomą faktą – trečiojo suinteresuoto asmens UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ atsisakymą suderinti renginį. Ieškovui taip pat nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių apie numatomoje susirinkimo vietoje realiai vykdomus statybos darbus.

LR Statybų įstatymas (1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240, 2006-12-21 redakcija) nustato visų Lietuvos Respublikos teritorijoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybos

techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, naujų statinių statybos, rekonstravimo, remonto, jų pripažinimo tinkamais naudoti, statinių naudojimo ir priežiūros, nugriovimo bei visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, inžinerinių tinklų bei susisiekimo komunikacijų savininkų (ar naudotojų), kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus. Pažymėtina, kad šio teisės akto reglamentavimo sritis apima statybų teisinius santykius, todėl šiomis specifinėmis teisės normomis negali būti vadovaujama paneigiant konstitucinės teisės rinktis be ginklo į taikius susirinkimus užtikrinimo sąlygas. Todėl darytina išvada, kad atsakovo nurodomas Statybų įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 5 punktas pats savaime negali būti atsisakymo suderinti tam tikrą vietą susirinkimo organizavimui pagrindu. Atsisakymas suderinti konkrečią numatomą susirinkimo vietą turi būti siejamas su konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis, pagrįstomis įrodymais.

Ieškovas atkreipė dėmesį į tai, kad svarstant pranešimą Lietuvos gėjų lygos atstovai neprieštaravo, dėl susirinkimo vietos keitimo, sutikdami, kad atsakovui pagrindus aplinkybes, susijusias su susirinkimo organizavimo negalimumu Rotušės aikštėje, svarstys kitas siūlomas renginio vietas. Ieškovas, siekdamas apžvelgti susirinkimo vietas geranoriškai dalyvavo 2007-10-09 posėdyje, tačiau jo metu

atsakovas nepasiūlė nė vienos galimos alternatyvos.

Skundžiamame sprendime atsakovas nurodo, kad 2007-10-09 pasitarimo metu ieškovo atstovams buvo pasiūlyta renginį organizuoti uždaroje erdvėje, siekiant užtikrinti renginio dalyvių, žiūrovų ir kitų asmenų saugumą, tačiau ieškovas nesutiko pakeisti renginio vietos į siūlomas, todėl atsakovas atsisako išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

Susirinkimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šis įstatymas nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką *viešosiose vietose*, t. y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose. Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pagal šį įstatymą susirinkimų organizatoriai gali organizuoti įvairius susirinkimus: mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, įvairias eitynes, kitokius taikius beginklius susirinkimus. To paties įstatymo 2 straipsnyje išvardinti susirinkimai, kurių organizavimas nereglamentuojamas LR Susirinkimų įstatymo numatyta tvarka. Šio straipsnio 7 punktą numato, kad įstatymas nereglamentuoja susirinkimų, kuriuos organizuoja privatūs asmenys pasilinksminimams, šventėms, kitiems privatiems reikalams spręsti *ne viešosiose bendro naudojimo vietose*. Taigi akivaizdu, kad LR Susirinkimų įstatymas reglamentuoja įvairaus pobūdžio susirin-

kimus, kurie yra rengiami viešojoje erdvėje ir nenustato reikalavimų privataus pobūdžio renginiams, organizuojamiems uždaroje erdvėje.

Iš ieškovo 2007-10-04 pateikto pranešimo apie susirinkimo organizavimą matyti, kad ieškovas LR susirinkimų įstatyme numatyta pareikštine tvarka informuoja atsakovą apie Susirinkimų įstatymu reglamentuojamo viešojo renginio organizavimą. Pažymėtina, kad renginiams organizuojamiems ne viešose vietose (klubuose, teatruose, koncertų salėse ar pan.) įstatymas nenumato pareikštinės tvarkos, taigi ir būtinumo kreiptis dėl renginio suderinimo į atsakovą. Todėl nesuprantamas atsakovo pasiūlymas ieškovo numatomą susirinkimą organizuoti išskirtinai tik uždaroje erdvėje. Toks pasiūlymas negali būti laikytinas alternatyviu pasiūlymu dėl susirinkimo vietos, kadangi uždaros erdvės LR Susirinkimų įstatymo prasme negali būti priskirtinos prie galimų susirinkimo vietų, joms negalioja šiuo įstatymu nustatyti susirinkimo formai keliami reikalavimai. Aptartų argumentų pagrindu darytina išvada, kad atsakovas nepagrįstai atmesdamas ieškovo pasirinktą susirinkimo vietą ir nepasiūlydamas bei net nesvarstydamas alternatyvios susirinkimo vietos pažeidė LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio reikalavimus ir šiais neteisėtais veiksmais nepagrįstai grindė savo atsisakymą išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

Dėl teisės rinktis į taikius susirinkimus garantavimo ir pareigos užtikrinti saugumą ir viešąją tvarką susirinkimo metu ieškovas nurodė:

Skundžiamame sprendime atsakovas paabrėžia, kad VšĮ „Pirmoji kava“ 2007 m. gegužės 25 d. turėjo organizuoti panašaus turinio ir pobūdžio, kaip ir ieškovo numatomas, renginį. Paaiškina, kad dėl 2007-05-25 organizuojamo renginio buvo gauta informacija apie organizuojamas priešpriešines akcijas ir galimas riaušes, todėl pagrįstai tikėtina, jog ir dėl 2007-10-25 planuojamo renginio bus organizuojamos priešpriešinės akcijos. Toks atsakovo argumentas nesuprantamas dėl kelių priežasčių. Pažymėtina, kad ieškovas pirmą kartą kreipiasi į atsakovą su pranešimu dėl organizuojamo susirinkimo suderinimo, todėl atsakovas neturi pagrindo spręsti apie ankščiau atsakovo organizuotų susirinkimų formą ir turinį. Atsakovo argumentas, kuriuo jis iškelia abejones dėl saugumo užtikrinimo numatomo susirinkimo metu, pagrįsdamas jas kito subjekto (organizatoriaus) prieš pusę metų planuoto organizuoti kito pobūdžio renginio turiniu ir forma, prieštarauja bet kokiai teisinei logikai. Atsakovas nenurodo, kad dėl ieškovo 2007-10-25 organizuojamo susirinkimo buvo gauta bet kokio pobūdžio informacijos, keliančios abejonių dėl susirinkimo saugumo, nepateikia kitų įrodymų, leidžiančių pagrįstai tikėtis, kad dėl ieškovo planuojamo renginio bus organizuojamos priešpriešinės

akcijos. Pažymėtina ir tai, kad pranešime apie susirinkimo organizavimą ieškovas skyrė ypatingą dėmesį saugumo užtikrinimo susirinkimo metu klausimui. Pranešime buvo suformuluoti pageidavimai policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo renginio metu. 2007-10-09 vykusio pasitarimo metu, atkreiptas atsakovo dėmesys į šio klausimo sprendimo svarbą. Pastebėtina, kad LR Susirinkimų įstatymas numato pareigą valstybės valdžios ir policijoms pareigūnams sudarant galimybės realizuoti konstitucinę teisę į taikių susirinkimų organizavimą. Vadovaujantis minėto įstatymo 22 straipsnio nuostatomis, valstybės valdžios ir policijos pareigūnai *privalo sudaryti organizacines ir kitokias įstatymų numatytas galimybes teisėtiems susirinkimams organizuoti, susirinkimų organizatorių ir dalyvių, taip pat kitų asmenų teisėms ir laisvėms, valstybės ar visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, žmonių sveikatai ar dorovei apsaugoti*. Pareigūnai, trukdantys organizuoti teisėtus susirinkimus, traukiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyton atsakomybėn. Taigi įstatymų leidėjas visų pirma akcentuoja valstybės valdžios institucijų ir pareigūnų (taigi ir atsakovo) pareigą sudaryti galimybės realizuoti konstitucinę teisę į taikių susirinkimų organizavimą. Todėl darytina išvada, kad netgi tuo atveju, jei atsakovas turėtų įrodymais pagrįstos informacijos, galinčios kelti abejonių dėl saugumo užtikrinimo numatomo susirinkimo metu, jis visų pirma privalėtų imtis visų įmano-

mų priemonių, kad būtų užtikrinta viešoji tvarka ir visuomenės saugumas, o ne trukdyti ieškoviui įgyvendinti teisę į susirinkimų laisvę. Atsakovas, kaip valstybės institucija priimdamas sprendimus ne tik privalo vadovautis teisės normomis, bet ir savo veiksmais garantuoti Konstitucijoje bei įstatymuose numatytą žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimą.

Atsakovo argumentas, kad organizuojant ieškovo numatomą renginį gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitų asmenų teisės ir laisvės yra nepagrįstas konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis. Šio argumento pagrindu priimtas ginčijamas sprendimas yra neteisėtas, todėl naikintinas.

Dėl procedūrinių pažeidimų ir neteisėto vilkinimo nagrinėjant ieškovo pranešimą LGL nurodė:

LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalis numato, kad pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios. Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad išnagrinėjęs pranešimą apie susirinkimo organizavimą, savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas priima vieną iš šiame straipsnyje numatytų sprendimų, kurį skelbia nedelsdamas. Pagal įstatymo 12

straipsnio 1 dalies nuostatas, sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos turi būti *raštiškas ir motyvuotas*. Jame nurodomos priežastys ir aplinkybės, dėl kurių susirinkimo organizatorių pranešimas apie susirinkimo organizavimą iš viso negali būti patenkintas dėl nepriimtinos susirinkimo formos, vietos, laiko ar kitų šiame įstatyme numatytų aplinkybių. Sprendimą pasirašo savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas, o šio sprendimo nuorašas išduodamas organizatoriams ar jų įgaliotiems asmenims.

Ieškovas pranešimą apie susirinkimo organizavimą atsakovui pateikė 2007 m. spalio 4 d., taigi paskutinė diena išnagrinėti minėtą pranešimą ir priimti bei paskelbti sprendimą buvo 2007 m. spalio 9 diena. Susirinkimų įstatymo 10 straipsnis numato, kad jeigu nagrinėjant pranešimą išaiškėja aplinkybių, dėl kurių susirinkimas negali būti organizuojamas pranešime nurodyta forma, nurodytoje vietoje ar nurodytu laiku, tai tik dalyvaujant susirinkimo organizatoriams, gali būti pateikiami ir svarstomi pasiūlymai dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ir laiko. Pažymėtina, kad įstatymas nenumato, kad pateikus pasiūlymus dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ar laiko yra pratęsimas pranešimo nagrinėjimo terminas, todėl darytina išvada, kad visais atvejais savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas privalo išnagrinėti pranešimą ir

priimti sprendimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos per 3 darbo dienas. Kaip jau buvo minėta, atsakovas 2007 m. spalio 9 dienos pasitarime nepaskelbė sprendimo dėl susirinkimo suderinimo, nepateikė ieškoviui raštiško ir motyvuoto atsisakymo. Ginčijamas sprendimas, kuriuo atsisakoma išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, buvo gautas tik 2007 m. spalio 15 dieną ir kaip matyti iš ant voko esančio pašto įstaigos spaudo išsiųstas 2007 m. spalio 12 d., t. y. žymiai praleidus įstatymu numatytą 3 darbo dienų terminą. Pažymėtina ir tai, kad ginčijamo sprendimo forma neatitinka LR susirinkimų įstatyme numatytosios, nes jame nepateikiamos aiškios, įrodymais pagrįstos atsisakymo priežastys ir nenurodomi tokio sprendimo argumentai. Atsisakymas pagrindžiamas abstrakčiais, ribotai patikrinamais teiginiais ir nelogiškais prielaidomis. Atsakovas nesilaikė LR Viešojo administravimo įstatyme numatytų viešojo administravimo subjektams taikytinų principų ir individualaus teisės akto reikalavimų. Pastebėtina, kad atsakovo priimtas ginčijamas sprendimas yra „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, tuo klaidinant ieškovą ir akcentuojant leidiminę pažymėjimo išdavimo tvarką, kai tuo Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatyme nustatyta ne leidiminė, bet pareikštinė konstitucinės susirinkimų laisvės įgyvendinimo tvarka, t. y. atsakovas neišduoda leidimo susirinkimų orga-

nizuoti, o tik suderina susirinkimo vietą, laiką ir formą. Dėl šių anksčiau aptartų turinio ir formos reikalavimo neatitikimų bei procedūrinių pažeidimų, ginčijamas sprendimas naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas.

Dėl skundžiamu sprendimu pažeidžiamų konstitucinių teisių LGL nurodė:

Žmogaus ir piliečio teisė į taikius susirinkimus nepažeidžiant pamatinių visuomenės vertybių ir kitų asmenų teisių yra įtvirtinta tarptautinės teisės aktuose. Antai Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 straipsnio 1 dalyje skelbiama: „Kiekvienas žmogus turi teisę į taikių asociacijų ir susirinkimų laisvę.“ Pagal Deklaracijos 29 straipsnio 2 dalį, įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis (taigi ir susirinkimų laisve), kiekvienas žmogus negali patirti kitokių apribojimų kaip įstatymo numatytieji vien tam, kad garantuotų kitų žmonių teisių ir laisvių deramą pripažinimą ir gerbimą siekiant patenkinti teisingus moralės, viešosios tvarkos ir visuotinės gerovės reikalavimus demokratinėje visuomenėje. Panašiai nustatyta ir Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 21 straipsnyje: „Pripažįstama teisė rengti taikius susirinkimus. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos, kuriuos numato įstatymas ir kurie demokratinėje visuomenėje būtini valstybės ar visuomenės saugumo, viešosios tvarkos interesams,

gyventojų sveikatai ir dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 straipsnyje nustatyta: „1. Kiekvienas turi teisę laisvai rengti taikius susirinkimus, jungtis į asociacijas kartu su kitais, taip pat teisę steigti ir stoti į profesines sąjungas savo interesams ginti. 2. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos atvejus, kuriuos numato įstatymas ir kurie yra būtini demokratinėje visuomenėje valstybės ar visuomenės saugumo interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, gyventojų sveikatai ar dorovei ar kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti. Šis straipsnis nekliaudo įvesti teisėtus naudojimosi šia teise apribojimus asmenims, tarnaujantiems ginkluotosiose pajėgose, policijoje ar valstybinio valdymo organuose.“

Interpretuodamas Konvencijos 11 straipsnio nuostatas Europos žmogaus teisių teismas byloje *Ezelinas prieš Prancūziją* pažymėjo, jog laisvė dalyvauti taikiame susibūrimė, ne taip, kaip uždraustoje demonstracijoje, yra tokia svarbi, kad **jos negalima varžyti, jeigu suinteresuotasis pats tokiomis aplinkybėmis nepadaro smerktino veiksmo**. Europos žmogaus teisių teismas Sąjūdžio „Gydytojai už gyvybę“ byloje taip pat išaiškino, kad teisė laisvai rengti taikius susirinkimus **apima ne tik negatyvią valstybės pareigą netrukdyti rengti taikius susirinkimus, bet**

ir jos pozityvią pareigą suteikti tokių susirinkimų dalyviams atitinkamą apsaugą.

Pažymėtina, kad Europos žmogaus teisių teismas 2007-05-03 paskelbė nutartį byloje *Bączkowski ir kt. prieš Lenkiją*. Europos žmogaus teisių teismo sprendime pažymima, kad Varšuvos miesto savivaldybė uždrausdama seksualinių mažumų renginį Lenkijoje 2005 metais, pažeidė tris Žmogaus teisių konvencijos straipsnius – 11, reglamentuojantį susibūrimų ir pažiūrų reiškimo laisves, 13, užtikrinantį teisę į veiksmingą teisinės gynybos priemonę bei 14, draudžiantį bet kokią diskriminaciją.

Europos žmogaus teisių konvencija – neatskiriama Europos Tarybos valstybių narių nacionalinės teisės dalis, įskaitant Lietuvą, – draudžia diskriminaciją dėl asmens seksualinės orientacijos ar lytinės identifikacijos. Konvencijos 14 straipsnyje garantuojama apsauga nuo bet kokios diskriminacijos. Svarbiausiuose EŽTT sprendimuose nustatytų principų turi laikytis visos konvenciją ratifikavusios valstybės. Pastebėtina, kad vadovaujantis Europos žmogaus teisių konvencija Lietuvos valstybės institucijos privalo užtikrinti susirinkimų laisvę visiems piliečiams ir uždrausti bet kokią diskriminaciją, taip pat ir dėl seksualinės orientacijos. Vilniaus savivaldybės administracija privalėtų užkirsti kelią galimiems viešosios tvarkos pažeidimams, o ne apskritai uždrausti susirinkimą motyvuodama abejonėmis

dėl tokio renginio saugumo. Jei atsakovas turi pagrįstų abejonų dėl demonstracijos dalyvių saugumo, tai tik sustiprina atsakovo pareigą pasirūpinti susirinkimo dalyvių apsauga. Pažymėtina, kad grėsmę viešajai tvarkai keliantys asmenys turi būti traukiami atsakomybėn LR Susirinkimų įstatymo numatyta tvarka.

LR Konstitucijos 36 straipsnyje nustatyta: „Negalima drausti ar trukdyti piliečiams rinktis be ginklo į taikius susirinkimus. Ši teisė negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu ir tik tada, kai reikia apsaugoti valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves.“

LR Konstitucinis teismas savo 2000-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas arba jo įgaliotas atstovas, priimdamas sprendimą atsisakyti išduoti susirinkimo organizatoriui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, yra saistomas Konstitucijos 36 straipsnio 2 dalyje nurodytų susirinkimų laisvės ribojimo pagrindų: priimdamas tokį sprendimą jis privalo **pateikti aiškius įrodymus, kaip konkrečiai susirinkimas pažeis valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves.**

Atsakovo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendime Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) pateikti atsisakymo suderinti susirinkimo vietą, laiką

ir formą pagrindai neatitinka nė vieno iš numatytųjų Susirinkimų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 2 punkte. Ginčijamas sprendimas nėra pagrįstas aiškiais įrodymais ir priimtas klaidingai taikant ir interpretuojant Susirinkimų įstatymo normas. Svarstant ieškovo pateiktą pranešimą buvo pažeistos esminės procesinės normos, numatytos Susirinkimų įstatyme. Skundžiamas sprendimas pažeidžia tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintas žmogaus teises ir laisves, konstitucinę teisę rinktis be ginklo į taikius susirinkimus, konstitucinį asmenų lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principą, prieštarauja LR Lygių galimybių įstatymo, LR viešojo administravimo įstatymo nuostatoms. Aptartų argumentų pagrindu ginčijamas sprendimas yra naikintinas kaip nepagrįstas, o atsakovas įpareigotinas išduoti ieškovui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

Pirmosios instancijos teismo padarytos išvados (visą pirmosios instancijos teismo sprendimą galite rasti šios ataskaitos Priede):

1. Iš teismui pateikto pasitarimo protokolo matyti, kad Lietuvos gėjų lygos pranešimas apie susirinkimo organizavimą buvo svarstomas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyriaus pasitarime 2007-10-09,

dalyvaujant pareiškėjo atstovams. Patsitarime buvo nustatyta, jog Rotušės aikštėje vyksta statybos darbai, dėl kurių statybos darbų rangovas UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ negali užtikrinti renginio dalyvių saugumo, renginio organizatorius visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga taip pat neprisima atsakomybės dėl renginio saugumo užtikrinimo, dėl galimų priešpriešinių akcijų rengėjams pasiūlyta renginį organizuoti uždaroje erdvėje, kuriose organizatoriai galėtų užtikrinti renginio dalyvių, žiūrovų ir kitų asmenų saugumą (b.l.38) Pareiškėjas nesiekė bendradarbiavimo ir nesutiko su šiuo siūlymu, nesiekė organizuoti akcijos tokioje vietoje ar būdu, kuris neprieštarautų įstatymams ir nekeltų pavojaus kitų asmenų saugumui, nors nurodytą akciją siejo su šių metų spalio 25-28 dienomis Vilniuje vyksiančia tarptautine konferencija, kurios vieta pasirinktas Raugyklos g. esantis viešbutis „Conti“. Teismas, ištyręs bylos įrodymus, sprendžia, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija ginčijamu sprendimu pagrįstai ir teisėtai atsisakė išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, 2007-10-25 renginio „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimui Vilniaus Rotušės aikštėje. Suinteresuoto asmens sprendimas priimtas įvertinus tai, kad vyksta Vilniaus Rotušės aikštės, Didžiosios gatvės bei prieigų rekonstruk-

cijos darbai, kurių pabaiga pagal 2005-07-01 sudarytą Statybos rangos sutartį Nr. 52 numatoma 2007-11-23 (b.l.35-39). Akivaizdu, kad akcijos vietos pasirinkimas nebaigtame statybos objekte, keltų pavojų, prieštarautų LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. nustatytos pareigos užtikrinti greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus vykdymą, neatitiktų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimų.

2. Teismas sprendė, kad ginčijamas savivaldybės sprendimas negali būti laikomas pareiškėjo teisių pažeidimu, nes LR Konstitucija ir kiti pareiškėjo nurodyti teisės aktai nustato, kad susirinkimų teisė turi būti realizuojama laikantis įstatymų. Pareiškėjai, pasirinkdami susirinkimo organizavimo vietą rekonstruojamą Vilniaus Rotušės aikštę, į tai neatsižvelgė ir padavė teismui nepagrįstą pareiškimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimo Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) panaikinimo. Remdamasis išdėstytais motyvais, teismas atmeta pareiškėjo argumentus dėl ginčijamo sprendimo prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 36 str., Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 str. 1d., 29 str. 2 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Susirinkimų įstatymo 11 ir 12 straipsniams.

Apeliacinio skundo pagrindiniai argumentai:

1. Teismas neteisingai taikė LR Susirinkimų įstatymo normas ir netinkamai aiškino jų turinį.

Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo, teismas, remdamasis atsakovo pateiktu posėdžio protokolu (b.l. 38) nustatė, kad 2007-10-09 vykusiame pasitarime dėl galimų priešpriešinių akcijų rengėjams pasiūlyta renginį organizuoti uždarose erdvėse. Tačiau visiškai nesuprantama toliau sprendime teismo daroma išvada, kad „pareiškėjas nesiekė bendradarbiavimo ir nesutiko su šiuo siūlymu, nesiekė organizuoti akcijos tokioje vietoje ar būdu, kuris neprieštarautų įstatymams ir nekeltų pavojaus kitų asmenų saugumui, nors nurodytą akciją siejo su šių metų spalio 25-28 dienomis Vilniuje vyksiančia tarptautine konferencija, kurios vieta pasirinktas Raugyklos g. esantis viešbutis „Conti“. Tokie apibendrinimai prieštarauja bylos faktinėms aplinkybėms, kurios patvirtina, kad pareiškėjas aktyviai siekė bendradarbiavimo su atsakovu ir jo atstovais, sąmoningai rūpinosi pranešimo derinimo proceso eiga, o šiuo metu nuosekliai siekia savo pažeistų teisių atstatymo. Pabrėžtina, kad spalio 9 dieną t. y. tą pačią dieną, kai gavo atsakovo 2007-10-05 raštą, kuriuo informuojama, kad Rotušės aikštėje vykdomi statybos darbai, pareiškėjo atstovai skambino atsakovo atstovams ir savo iniciatyva siūlė kuo greičiau organizuoti pasitarimą, kuriame

būtų nagrinėjami galimi pasiūlymai dėl susirinkimo vietos. Akivaizdu, kad pareiškėjas buvo suinteresuotas kuo operatyvesniu jo pranešimo išnagrinėjimu, todėl geranoriškai siekė visapusiško bendradarbiavimo su atsakovu. Tai, kad atsakovas 2007-10-05 rašte nepateikė pastabų dėl susirinkimo formos, laiko, saugumo užtikrinimo ar kitų su renginio organizavimu susijusių aplinkybių, pareiškėjui leido pagrįstai tikėtis, kad tolesnėje jo pranešimo svarstymo stadijoje bus kvestionuojamas tik planuojamo susirinkimo vietos klausimas. Todėl dalyvaudamas 2007-10-09 pasitarime pareiškėjas siekė visų pirma išsiaiškinti atsisakymo suderinti renginio vietą priežastis, o atsakovui pateikus argumentuotą atsakymą, dėl ko susirinkimas negali būti organizuojamas pareiškėjo pageidaujamoje vietoje, buvo pasiruošęs svarstyti kitas galimas susirinkimo vietas. Atkreiptinas teismo dėmesys į tai, kad pareiškėjas pasitarimo metu svarstant pranešimą neprieštaravo, dėl susirinkimo vietos keitimo, sutikdamas, kad atsakovui pagrindus aplinkybes, susijusias su susirinkimo organizavimo negalimumu Rotušės aikštėje, svarstys kitas siūlomas renginio vietas. Tačiau dar kartą akcentuotina tai, kad pasitarimo metu atsakovas nepasiūlė nė vienos alternatyvios susirinkimo vietos. Pažymėtina, kad minėto pasitarimo metu pareiškėjo atstovams buvo aiškiai nurodyta, kad panašaus pobūdžio renginiai iš viso negali būti rengiami viešosiose erdvėse, nepaisant jų

vietos, laiko ar formos, ir tėra tik vienintelė galimybė tokius renginius organizuoti uždaroje erdvėje.

Teismas skundžiamame sprendime konstatuodamas, kad „pareiškėjas nesutiko su atsakovo siūlymu organizuoti renginį uždaroje erdvėje“, netinkamai interpretavo Susirinkimų įstatymo normas, nes uždara erdvė negali būti laikoma kita (alternatyvia) susirinkimo vieta LR Susirinkimų įstatymo prasme. Susirinkimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šis įstatymas nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką viešosiose vietose, t. y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose. Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pagal šį įstatymą susirinkimų organizatoriai gali organizuoti įvairius susirinkimus: mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, įvairias eitynes, kitokius taktinius beginklius susirinkimus. To paties įstatymo 2 straipsnyje išvardinti susirinkimai, kurių organizavimas nereglamentuojamas LR Susirinkimų įstatymo numatyta tvarka. Šio straipsnio 7 punktą numato, kad įstatymas nereglamentuoja susirinkimų, kuriuos organizuoja privatūs asmenys pasilinksminimams, šventėms, kitiems privatiems reikalams spręsti ne viešosiose bendro naudojimo vietose.

Akivaizdu, kad LR Susirinkimų įstatymas reglamentuoja įvairaus pobūdžio susirinkimus, kurie yra rengiami viešojoje erdvėje ir nenustato reikalavimų privataus

pobūdžio renginiams, organizuojamiems uždaroje erdvėje. Taigi atsakovo reikalavimas organizuoti susirinkimą išimtinai uždaroje erdvėje prilygintinas draudimui rengti bet kokio pobūdžio susirinkimą, taip, kaip jį apibrėžia Susirinkimų įstatymas, nes, kaip minėta, šis įstatymas reglamentuoja tik renginius organizuojamus viešosiose erdvėse (susirinkimus). Logiška, kad pareiškėjas negalėjo sutikti su tokiu atsakovo reikalavimu, kadangi pateikdamas pranešimą jis siekė organizuoti būtent viešo pobūdžio renginį, t. y. susirinkimą LR Susirinkimų įstatymo prasme, o ne privatų komercinį renginį uždaroje erdvėje. Pažymėtina, kad renginio organizavimas uždaroje erdvėje nesukuria teisinio santykio tarp pareiškėjo ir atsakovo ir yra susijęs su visiškai kitomis įgyvendinimo prielaidomis, tame tarpe papildomomis lėšomis uždaros erdvės nuomai ir pan. Jei pareiškėjas būtų pageidavęs organizuoti uždarą renginį, jis net nebūtų kreipęsis į atsakovą, nes įstatymas nenumato derinimo procedūros renginiams, kuriuos įvairūs subjektai rengia uždaroje erdvėje. Akivaizdu, kad šiuo atveju pareiškėjo tikslai ir siekiai buvo visiškai kiti. Atsakovo pasiūlymas organizuoti renginį išimtinai uždaroje erdvėje iliustruoja ir atsakovo nesugebėjimą atskirti susirinkimo ir komercinio renginio sąvokų bei šioms skirtingoms kategorijoms teisės aktais keliamų reikalavimų.

Aptartų argumentų pagrindu darytina išvada, kad teismas skundžiamą sprendimą

priėmė neįsigilinęs į pareiškėjo pateiktus argumentus, neteisingai taikydamas LR Susirinkimų įstatymo normas ir vadovaudamasis tik atsakovo klaidingai nurodomu teiginiu, kad „pareiškėjas nesutiko su pasiūlymu organizuoti susirinkimą uždaroje erdvėje“.

2. Teismas nevertino pareiškėjo skunde pateiktų argumentų bei įrodymų.

Priimdamas skundžiamą sprendimą teismas iš esmės nagrinėjo ir pasisakė tik dėl vieno iš atsakovo pateiktų atsisakymo išduoti pažymėjimą argumentų, t. y. dėl susirinkimo vietos tinkamumo, tačiau visiškai nevertino kitų pagrindų, kuriais atsakovas grindžia savo atsisakymą. Teismas nevertino pareiškėjo skunde pateiktų aplinkybių ir nepasisakė dėl pareiškėjo nurodytų argumentų. Pagal Susirinkimų įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatas, sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos turi būti raštiškas ir motyvuotas. Teismas nurodė, kad „suinteresuoto asmens sprendimas priimtas įvertinus tai, kad vyksta Vilniaus Rotušės aikštės, Didžiosios gatvės bei prieigų rekonstrukcijos darbai, kurių pabaiga pagal 2005-07-01 sudarytą Statybos rangos sutartį Nr. 52 numatoma 2007-11-23 (b.l.35-39)“. Pažymėtina, kad atsakovas pasitarimo metu nepagrindė atsisakymo rengti susirinkimą Rotušės aikštėje priežasčių (nepateikė teismo sprendime mi-

nimos statybos rangos sutarties ar kitų faktinių įrodymų), minėtame pasitarime nedalyvavo trečiojo suinteresuoto asmens UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ atstovai, kurie galėtų patvirtinti faktą, kad Rotušės aikštėje yra vykdomi statybos darbai. Taigi atsakovo argumentas dėl Rotušės aikštės kaip susirinkimo vietos netinkamumo pareiškėjui nebuvo įrodytas ir pagrįstas. Tik bylos nagrinėjimo teisme metu pareiškėjas galėjo susipažinti su minėta Statybos rangos sutartimi ir kitais statybas pagrindžiančiais dokumentais. Teismas visiškai neatsižvelgė į aplinkybę, kad su šiais įrodymais pareiškėjas nebuvo supažindintas priimant ginčijamą sprendimą. Teismas skundžiamame sprendime visiškai nepasisakė ir netyrė įrodymų, susijusių su vienu iš atsisakymo išduoti pažymėjimą motyvų – atsakovo teiginiu, kad renginio metu gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas ir viešoji tvarka. Pareiškėjas skunde teismui nurodė, kad jis pirmą kartą kreipėsi į atsakovą su pranešimu dėl organizuojamo susirinkimo suderinimo, todėl atsakovas neturėjo pagrindo spręsti apie ankščiau atsakovo organizuotų susirinkimų formą ir turinį. Atkreiptinas teismo dėmesys, kad atsakovas nei ginčijamame sprendime, nei bylos nagrinėjimo teisme metu nepateikė įrodymų, kad dėl 2007-10-25 organizuojamo susirinkimo buvo gauta bet kokio pobūdžio informacijos, keliančios abejonių dėl susirinkimo saugumo, taip pat nepateikė

kitų įrodymų, leidžiančių pagrįstai tikėtis, kad dėl pareiškėjo planuojamo renginio bus organizuojamos priešpriešinės akcijos. Savo abejonės dėl saugumo užtikrinimo numatomo susirinkimo metu, grindė kito subjekto (organizatoriaus) prieš pusę metų planuoto organizuoti kito pobūdžio renginio turiniu ir forma. Pažymėtina, kad 2007-10-09 pasitarime dalyvavę pareigūnai taip pat nenurodė, kad dėl pareiškėjo 2007-10-25 planuojamo susirinkimo būtų buvę gauta pranešimų apie planuojamų priešpriešinių akcijų organizavimą. Pranešime apie susirinkimo organizavimą pareiškėjas skyrė ypatingą dėmesį saugumo užtikrinimo susirinkimo metu klausimui. Pranešime buvo suformuluoti pageidavimai policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo renginio metu. 2007-10-09 vykusio pasitarimo metu, atkreiptas atsakovo dėmesys į šio klausimo sprendimo svarbą. LR Susirinkimų įstatymas numato pareigą valstybės valdžios ir policijoms pareigūnams sudarant galimybės realizuoti konstitucinę teisę į taikių susirinkimų organizavimą. Vadovaujantis minėto įstatymo 22 straipsnio nuostatomis, valstybės valdžios ir policijos pareigūnai privalo sudaryti organizacines ir kitokias įstatymų numatytas galimybes teisėtiems susirinkimams organizuoti, susirinkimų organizatorių ir dalyvių, taip pat kitų asmenų teisėms ir laisvėms, valstybės ar visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, žmonių sveikatai ar dorovei apsaugoti. Parei-

gūnai, trukdantys organizuoti teisėtus susirinkimus, traukiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyton atsakomybėn. Taigi įstatymų leidėjas visų pirma akcentuoja valstybės valdžios institucijų ir pareigūnų (taigi ir atsakovo) pareigą sudaryti galimybės realizuoti konstitucinę teisę į taikių susirinkimų organizavimą. Todėl darytina išvada, kad netgi tuo atveju, jei atsakovas turėtų įrodymais pagrįstos informacijos, galinčios kelti abejonių dėl saugumo užtikrinimo numatomo susirinkimo metu, jis visų pirma privalėtų imtis visų įmanomų priemonių, kad būtų užtikrinta viešoji tvarka ir visuomenės saugumas, o ne trukdyti pareiškėjui įgyvendinti teisę į susirinkimų laisvę. Atsakovas, kaip valstybės institucija priimdamas sprendimus ne tik privalo vadovautis teisės normomis, bet ir savo veiksmais garantuoti Konstitucijoje bei įstatymuose numatytų žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimą. Atsakovo argumentas, kad organizuojant pareiškėjo numatomą renginį gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitų asmenų teisės ir laisvės yra nepagrįstas konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis. Šio pareiškėjo argumento skundžiamame sprendime teismas visiškai nevertino ir dėl jo nepasisakė. LR Konstitucinis teismas savo 2000-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas arba jo įgaliotas atstovas, priimdamas sprendimą atsisa-

kyti išduoti susirinkimo organizatoriui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, yra saistomas Konstitucijos 36 straipsnio 2 dalyje nurodytų susirinkimų laisvės ribojimo pagrindų: priimdamas tokį sprendimą jis privalo pateikti aiškius įrodymus, kaip konkrečiai susirinkimas pažeis valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves. Teismas nevertino ir pareiškėjo skunde pateiktų argumentų dėl procedūrinių pažeidimų ir neteisėto vilkinimo priimant ginčijamą sprendimą. LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalis numato, kad pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios. Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad išnagrinėjęs pranešimą apie susirinkimo organizavimą, savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas priima vieną iš šiame straipsnyje numatytų sprendimų, kurį skelbia nedelsdamas. Pagal įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatas, sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos turi būti raštiškas ir motyvuotas. Jame nurodomos priežastys ir aplinkybės, dėl kurių susirinkimo organizatorių pranešimas apie susirinkimo organizavimą iš viso negali būti patenkintas dėl nepriimtinos susirinkimo formos, vietos, laiko ar kitų šiame įstatyme numaty-

tų aplinkybių. Sprendimą pasirašo savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas ar jo įgaliotas atstovas, o šio sprendimo nuorašas išduodamas organizatoriams ar jų įgaliotiems asmenims. Pareiškėjas pranešimą apie susirinkimo organizavimą atsakovui pateikė 2007 m. spalio 4 d., taigi paskutinė diena išnagrinėti minėtą pranešimą ir priimti bei paskelbti sprendimą buvo 2007 m. spalio 9 diena. Susirinkimų įstatymo 10 straipsnis numato, kad jeigu nagrinėjant pranešimą išaiškėja aplinkybių, dėl kurių susirinkimas negali būti organizuojamas pranešime nurodyta forma, nurodytoje vietoje ar nurodytu laiku, tai tik dalyvaujant susirinkimo organizatoriams, gali būti pateikiami ir svarstomi pasiūlymai dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ir laiko. Pažymėtina, kad įstatymas nenumato, kad pateikus pasiūlymus dėl kitokių susirinkimo formų, vietos ar laiko yra pratęsiamas pranešimo nagrinėjimo terminas, todėl darytina išvada, kad visais atvejais savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas privalo išnagrinėti pranešimą ir priimti sprendimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos per 3 darbo dienas. Atsakovas 2007 m. spalio 9 dienos pasitarime nepaskelbė sprendimo dėl susirinkimo suderinimo, nepateikė pareiškėjui raštiško ir motyvuoto atsisakymo. Ginčijamas sprendimas, kuriuo atsisakoma išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, buvo gautas tik 2007 m. spalio 15 dieną ir

kaip matyti iš ant voko esančio pašto įstaigos spaudo išsiųstas 2007 m. spalio 12 d., t. y. žymiai praleidus įstatymu numatytą 3 darbo dienų terminą. Pažymėtina ir tai, kad ginčijamo sprendimo forma neatitinka LR susirinkimų įstatyme numatytosios, nes jame nepateikiamos aiškios, įrodymais pagrįstos atsisakymo priežastys ir nenurodomi tokio sprendimo argumentai. Atsisakymas pagrindžiamas abstrakčiais, ribotai patikrinamais teiginiais ir nelogiškais prielaidomis. Atsakovas nesilaikė LR Viešojo administravimo įstatyme numatytų viešojo administravimo subjektams taikytinų principų ir individualaus teisės akto reikalavimų. Pastebėtina, kad atsakovo priimtas ginčijamas sprendimas yra „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, tuo klaidinant pareiškėją ir akcentuojant leidiminę pažymėjimo išdavimo tvarką, kai tuo Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatyme nustatyta ne leidiminė, bet pareikštinė konstitucinės susirinkimų laisvės įgyvendinimo tvarka, t. y. atsakovas neišduoda leidimo susirinkimų organizuoti, o tik suderina susirinkimo vietą, laiką ir formą. Aptartų argumentų pagrindu konstatuotina, kad teismas pažeidė procesinės teisės normas, t. y. CPK 270 str. 4 d., nes savo sprendime nenurodė, kaip vertinami įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados. Teismas nepasisakė dėl dalies pareiškėjo skunde nurodytų argumentų, nevertino jų kritiškai, nepagrįstai rėmėsi tik atsakovo pateikta medžiaga.

3. Teismas nesirėmė Europos žmogaus teisių teismo precedentais panašiose bylose ir nesivadovavo LR Konstitucinio teismo suformuota praktika.

Teismas iš esmės neanalizavo ar ginčijamas sprendimas neprieštarauja tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintoms žmogaus teisėms ir laisvėms, konstitucinei teisei rinktis be ginklo į taikius susirinkimus, konstituciniam asmenų lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principui, LR Lygių galimybių įstatymo, LR viešojo administravimo įstatymo nuostatoms. Skundžiamame sprendime teismas nurodo, kad „sprendimas negali būti laikomas pareiškėjo teisių pažeidimu, nes LR Konstitucija ir kiti pareiškėjo nurodyti teisės aktai nustato, kad susirinkimų teisė turi būti realizuojama laikantis įstatymų“. Tačiau teismas nenurodė, kokių įstatymo nuostatų nesilaikė pareiškėjas siekdamas įgyvendinti susirinkimų teisę. Atmesdamas pareiškėjo argumentus dėl ginčijamo sprendimo prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 36 str., Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 str. 1 d., 29 str. 2 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Susirinkimų įstatymo 11 ir 12 straipsniams teismas nepasisakė dėl teisės į susirinkimus realizavimo apimties, nenurodė legitimijų ir nagrinėjamu atveju taikytinų šios teisės apribojimo pagrindų.

Apeliacinės instancijos teismo išvados (visą apeliacinės instancijos teismo sprendimą galite rasti šios ataskaitos Priede):

1. Teisėjų kolegija sprendė, kad pirmos instancijos teismas teisingai vertino faktines bylos aplinkybes ir priėmė teisėtą ir pagrįstą nutartį. Pareiškėjas nurodė, kad suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija nesiekė bendradarbiavimo, nes nesutikdamas akciją rengti Vilniaus miesto rotušėje, nepasiūlė nei vienos kitos alternatyvios susirinkimo vietos, išskyrus uždaras patalpas. Teisėjų kolegija nesutiko su tokiu pareiškėjo argumentu, pažymėdama, kad suinteresuotas asmuo siūlė alternatyvią vietą, skirtingai nuo pačių akcijos rengėjų Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos, kuri pati nepasiūlė jokių alternatyvių variantų, primygtinai siekė akciją vykdyti Vilniaus miesto rotušėje. Kolegija nurodė, kad kitų susirinkimo vietų siūlymas neturi būti suprantamas kaip konkrečios vietos nurodymas. Kadangi už renginio organizavimą pagal LR susirinkimų įstatymą yra atsakingas organizatorius, o savivaldybės administracija tik derina jo vietą, laiką ir formą, siūlymas organizuoti renginį uždaroje erdvėje jį nekonkretizuojant ar neišvardinant, o paliekant išsirinkti patiems organizatoriams, yra tinkamas savivaldybės administracijos pareigų, numatytų minėtame įstatyme, vykdymas. Todėl teisėjų kolegija darė

išvadą, kad pareiškėjas pats nesiekė bendradarbiavimo bei neieškojo alternatyvių vietų akcijai „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ surengti.

2. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjas neteisingai aiškina LR susirinkimų įstatymo nuostatas teigdamas, kad uždara erdvė negali būti laikoma alternatyvia susirinkimo vieta LR Susirinkimų įstatymo prasme. LR susirinkimų įstatymo 6 str. 1 d. nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką viešosiose vietose, t. y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose. Akivaizdu, kad viešoji vieta, skirta susirinkimams rengti, yra ne tik atviros miesto aikštės ar skverai, bet ir uždari pastatai. Atsižvelgiant į išdėstytą, teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmos instancijos teismas teisingai taikė LR susirinkimų įstatymo normas ir pagrįstai pripažino, kad pareiškėjas pats nesiekė bendradarbiavimo ir nesutiko organizuoti akcijos kitoje vietoje ar tokiu būdu, kuris nekeltų pavojaus kitų asmenų saugumui ar kitiems įstatymo saugomiems interesams. Suinteresuotas asmuo atsakė išduoti pažymėjimą dėl susirinkimo vietos, laiko ir formos suderinimo, kadangi jį organizuojant gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitos asmenų teisės ir laisvės, o organizatoriui pasiūlė renginį organizuoti uždaroje erdvėje. Tokį sprendimą Vilniaus

miesto savivaldybės administracija priėmė įvertinusi faktą, kad Vilniaus rotušės aikštėje bei Didžiojoje gatvėje vyksta rekonstrukcijų darbai, kurių pabaiga numatyta 2007-11-23.

3. Teisėjų kolegija pritarė pirmos instancijos teismo nuomonei, kad akcijos vietos pasirinkimas nebaigtame statybos objekte keltų pavojų ir prieštarautų LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. nustatytos pareigos užtikrinti greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus vykdymą, neatitiktų teisingumo, protingumo bei sąžiningumo reikalavimų. Pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija pažeidė LR susirinkimų įstatymo 10 str., nes pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios. Paskutinė diena išnagrinėti minėtą pranešimą ir priimti bei paskelbti sprendimą buvo 2007 m. spalio 9 diena, tačiau suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2007 m. spalio 9 dienos pasitarime nepaskelbė sprendimo dėl susirinkimo suderinimo, nepateikė pareiškėjui raštiško ir motyvuoto atsisakymo, o pranešimą išsiuntė tik 2007 m. spalio 12 d. Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėjo pranešimas apie susirinkimo or-

ganizavimą buvo gautas 2007-10-04, o atsakyta pareiškėjui buvo jau kitą dieną, t. y. 2007-10-05. Kadangi pareiškėjo nurodytoje susirinkimo vietoje tuo metu buvo vykdomi statybos darbai, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2007 m. spalio 5 d. raštu Nr. A51-(12.26-VTD-5)-19463 informavo pareiškėją apie šias aplinkybes ir LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 3 dalies pagrindą nurodė, kad bus šaukiamas pasitarimas, kuriame bus svarstomi pasiūlymai dėl renginio vietos ar laiko pakeitimo. Teisėjų kolegija mano, kad pareiškėjas nepagrįstai sutapatina 2007 m. spalio 9 d. rengtą pasitarimą ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. spalio 9 d. sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4), kuriuo pareiškėjui buvo atsisakyta išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Pasitarimas negali būti prilyginamas raštiškam 2007 m. spalio 9 d. sprendimui Nr. A51-19649-(3.24-PD-4), kuris buvo tinkamai motyvuotas, nurodant visas aplinkybes ir priežastis, dėl kurių buvo atsisakyta išduoti pažymėjimą. Atsižvelgiant į išdėstytą, teisėjų kolegija laikė, kad pareiškėjo argumentas nėra pagrįstas, todėl atmetinas, kadangi suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija laikėsi visų LR susirinkimų įstatyme nurodytų terminų ir pareiškėjui laiku pateikė motyvuotą sprendimą atsi-

sakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

4. Pirmos instancijos teismas ginčijama nutartimi nenustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija, neišduodama pažymėjimo dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, pažeidė tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintas žmogaus teises ir laisves. Kolegija pažymi, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija neuždraudė pareiškėjui rengti akcijos, tik neišdavė pažymėjimo, siekdamą užtikrinti žmonių saugumą. Suinteresuotas asmuo įvertinęs visas aplinkybes konstatavo, jog dėl pareiškėjo rengiamos akcijos gali kilti riaušės ar kiti įvairūs viešosios tvarkos pažeidimai. Tokios išvados buvo prieita todėl, kad organizuojant analogiško pobūdžio akcijas, suinteresuotas asmuo buvo sulaukęs informacijos apie rengtus priešpriešinius veiksmus ir galimas riaušes, todėl teisėjų kolegija pripažįsta, kad pagrįstai buvo tikėtasi, jog ir šis pareiškėjo organizuojamas susirinkimas sulauktų panašios neigiamos reakcijos. Taip pat atmetinas ir pareiškėjo argumentas, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracija turėjo užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą vykstant renginiui. LR susirinkimų įstatymo 9 str. nurodyta, kad raštiškame renginio organizatorių prašyme turi būti pareikšti pageidavimai policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo, **tačiau tai nereikia, jog pati Vilniaus miesto**

savivaldybės administracija turi imtis viešosios tvarkos užtikrinimo, nes tai nėra jos kompetencija.

5. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad akcija „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ Vilniaus miesto rotušėje turėjo vykti 2007 m. spalio 25 d. Ši data jau yra praėjusi, todėl patenkinti pareiškėjo prašymą ir išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, nėra įmanoma.

2.2 LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYME SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJOMS NUMATYTŲ PAREIGŲ LAIKYMASIS

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba 2008-11-28 sprendimu „Dėl Jolantos Samuolytės bei asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundų tyrimo“ nusprendė Jolantos Samuolytės bei pareiškėjo asociacijos Lietuvos gėjų lyga (toliau – ir pareiškėjos, LGL) skundus palikti nenagrinėtus ir šį sprendimą įformino 2008-11-28 pažyma. Lietuvos gėjų lyga 2009 m. sausio 5 d. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą Dėl Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008-11-28 sprendimo Nr. (08)-SN-154 panaikinimo.

Pareiškėjos skundo pagrindai:

2008-11-07 pareiškėja kreipėsi į atsakovę su skundu, kuriuo prašė:

1) Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo (toliau – ir LGĮ) 14 straipsnio 1

dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei Administracinių teisės pažeidimų kodekso 416 straipsnio 1 dalimi, pripažinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės meras Juozas Imbrasas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius Gintautas Paluckas ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba pažeidė Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktus ir už lygių galimybių pažeidimus skirti minėtoms institucijoms (pareigūnams) maksimalią Administracinių teisės pažeidimų kodekso 416 straipsnio 1 dalies sankcijoje numatytą baudą – 2000 Lt.

2) Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 6 punktu, įspėti Vilniaus miesto savivaldybės merą Juozą Imbrasą, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių Gintautą Palucką ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybą dėl padarytų šiurkščių Lygių galimybių įstatymo pažeidimų ir įpareigoti ateityje laikytis įstatymo nuostatų.

3) Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu, kreiptis į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą ir siūlyti panaikinti Lygių galimybių įstatymui prieštaraujantis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. liepos 16 d. sprendimu Nr. 1-582 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių

35.3.5 punkto nuostatas, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“.

4) Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nustačius skundžiamų institucijų (pareigūnų) veiksmuose nusikalstamos veikos požymius perduoti tyrimo medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui.

5) Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 23 straipsnio 5 dalimi, informuoti pareiškėją apie priimtus sprendimus.

Pareiškėja, kreipdamasi į atsakovę su skundu rėmėsi Lygių galimybių įstatymo 5 straipsniu, kuriame numatyta savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes. Pareiškėja skunde atsa-

kovei nurodė konkrečius veiksmus (neveikimą), kuriais, jos manymu, skundžiamos savivaldybės institucijos (Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas, Vilniaus miesto savivaldybės administracija ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba) nesilaikė minėtos pareigos. Pagal Lygių galimybių įstatymo 10 straipsnį, lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas, o skundai dėl lygių galimybių pažeidimo teikiami lygių galimybių kontrolieriui (LGĮ 15 str. 1 d.) ir yra tiriami ir sprendimai dėl jų priimami Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo (toliau – ir MVLGĮ) nustatyta tvarka (LGĮ 15 str. 2 d.). Todėl vadovaujantis šiomis nuostatomis ir buvo pateiktas 2008-11-07 skundas atsakovei. Tačiau 2008-12-04 pareiškėja gavo skundžiamą atsakovės sprendimą, kuriuo be jokio teisinio pagrindo, grubiai pažeidžiant MVLGĮ numatytus procesinius reikalavimus pareiškėjos skundą buvo nuspręsta palikti nenagrinėtu.

Kaip minėta, LGĮ 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta blanketinė norma numato, kad skundai dėl lygių galimybių pažeidimo yra tiriami ir sprendimai dėl jų priimami Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nustatyta tvarka. Minėta norma nukreipia į Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo V skyrių, kuriame yra reglamentuotas skundų dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimų priėmimo ir jų tyrimo procesas. Skundų priėmimas reglamen-

tuotas 18 straipsnyje, kurio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas fizinis ir juridinis asmuo turi teisę pateikti lygių galimybių kontrolieriui skundą dėl lygių teisių pažeidimo. Taigi, net ir nepasitelkiant sisteminio minėto įstatymo normų aiškinimo, akivaizdu, kad tiek fizinis, tiek juridinis asmuo gali kreiptis su skundu į lygių galimybių kontrolierių, t. y. yra tinkami subjektai galintys paduoti skundą. Todėl nesuprantamas atsakovės sprendime nurodomas teiginys, kad nėra aišku, koku pagrindu pareiškėjai kreipiasi į lygių galimybių kontrolierių. Pažymėtina ir tai, kad net ir tuo atveju, jei atsakovė būtų nustačiusi, kad pareiškėja nėra tinkamas subjektas, galintis kreiptis su skundu dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo, ji privalėjo jau skundo priėmimo stadijoje atsisakyti nagrinėti pareiškėjos skundą ir apie tai ją kuo skubiau informuoti. Tačiau nagrinėjamu atveju pareiškėjos skundas buvo išnagrinėtas iš esmės, kas patvirtina atsakovės nurodomų argumentų nepagrįstumą.

MVLGĮ 21 straipsnyje numatyti atsisakymo nagrinėti gautą skundą pagrindai, kuriuos nustačius, Lygių galimybių kontrolierius atsisako nagrinėti skundą ir ne vėliau kaip per 15 dienų grąžina jį pareiškėjui. Taigi, darytina išvada, kad nustačius minėtų pagrindų, skundas yra tiriamas iš esmės ir jį ištyrus gali būti priimamas vienas iš MVLGĮ 24 straipsnyje numatytų sprendimų. Nagrinėjamu atveju atsakovė tyrė pareiškėjos skundą iš esmės, tačiau priimdama skundžiamą

sprendimą atsakovė procesiniu pagrindu nurodė Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnį bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 4 dalį, pagal kurią Lygių galimybių kontrolierius atsisako nagrinėti skundą ir ne vėliau kaip per 15 dienų grąžina jį pareiškėjui, jeigu skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas, yra nagrinėjamas teisme arba pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme. Vadovaujantis minėta norma, 2008-11-07 pareiškėjos pateiktas skundą galėjo būti atsisakyta nagrinėti per 15 dienų, t. y. ne vėliau, kaip iki 2008-11-22, tačiau skundas buvo priimtas nagrinėti ir buvo nagrinėtas bei sprendimas dėl jo priimtas 2008-11-28. Savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes numatyta Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalies 1 punktas numato, kad savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo (1) užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Pagal to paties įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo (2) rengti, tvirtinti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lyti-

nės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Be to, šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo įstatymų nustatyta tvarka (3) remti religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, viešųjų įstaigų, asociacijų ir labdaros bei paramos fondų programas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Taigi, LGJ valstybės ir savivaldos valdymo sritį ne tik priskiria prie vienos iš sričių (kartu su darbo, mokslo ir švietimo, vartotojų teisių apsaugos), kuriose turi būti paisoma lygių galimybių principo, tačiau numato pareigą valstybės ir savivaldybės institucijoms bei įstaigoms įgyvendinti lygias galimybes, t. y. imtis aktyvių veiksmų remiant, skatinant ir propaguojant lygių galimybių įgyvendinimą, numatant tam konkrečias priemones ir programas. Kreipdamasi į atsakovę dėl lygių galimybių įstatymo pažeidimo, pareiškėja rėmėsi būtent aukščiau aptartomis Lygių galimybių įstatymo normomis ir nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija nevykdo savo pareigos užtikrinti lygias teises nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, t. y. neišduodama leidimo organizuoti viešus

renginius, diskriminuoja tam tikras Lygių galimybių įstatyme numatytas grupes. Taigi, skundas buvo argumentuotas Lygių galimybių įstatymo pažeidimais, bet ne Susirinkimo įstatymo pažeidimais. Tačiau atsakovė minėta apiimtimi net netyrė pareiškėjos skundo, nebandė nustatyti ar Vilniaus miesto savivaldybės administracijos veiksmai prieštarauja pareiškėjos nurodytoms Lygių galimybių įstatymo normoms, motyvuodama tuo, kad pagal Susirinkimų įstatymo 13 straipsnį atsisakymas išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos ir formos turi būti nagrinėjamas teisme, ir šį atsisakymą kaip renginio organizatorius turėjo teisę apskųsti UAB „Integrity PR“. Atkreiptinas dėmesys, kad tiek atsakovės, tiek pareiškėjos įgalioti pareigūnai prisidėjo prie skunde atsakovei aptariamo renginio organizavimo, tai patvirtina susirašinėjimas su UAB „Integrity PR“, todėl akivaizdu kad savivaldybės institucijų diskriminuojantys veiksmai pažeidė pareiškėjos, kaip vieno iš renginį organizavusios darbo grupės narių teises, todėl ji ir kreipėsi į atsakovę su skundu, siekdama atkreipti dėmesį į galimus Lygių galimybių įstatymo pažeidimus. Be to, kaip matyti iš pridėto susirašinėjimo su tarptautinių organizacijų įgaliotais pareigūnais, ir pati atsakovė neoficialiai yra nurodžiusi, kad skundžiami savivaldybės institucijų veiksmai yra diskriminuojantys ir ji pati sieks, kad minėtam renginiui savivaldybė išduotų leidimą. Pažymėtina ir tai, kad dėl gali-

mo diskriminavimo fakto į Vilniaus miesto merą ne kartą kreipėsi Lietuvos ir užsienio oficialios institucijos, tarp jų ir Užsienio reikalų ministerija, nurodydama, kad panašaus pobūdžio draudimai diskriminuoja asmenis dėl jų lytinės orientacijos ir pabrėždama, kad išraiškos ir susirinkimų laisvė turi būti taikomos be jokios diskriminacijos. Todėl būtent galimo diskriminacijos fakto aspektu, o ne Susirinkimų įstatymo prasme atsakovė ir privalėjo jos kompetencijos ribose išnagrinėti pareiškėjos skundą, tačiau to nepadarė. Ginčytinas ir atsakovės argumentas, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsisakydama išduoti leidimą rėmėsi internete paskelbtu straipsniu, o ne kuriais nors iš įstatymu draudžiamos diskriminacijos pagrindų, nes pasitelkiant tokią logiką galima daryti išvadą, kad diskriminacijos faktą galima būtų konstatuoti tik tuomet, jei diskriminuojanti šalis atlikdama diskriminuojantį veiksma kartu dar nurodytų ir pagrindą, kuris yra laikomas lygių galimybių pažeidimu ir oficialiai atkreiptų atsakovės dėmesį, kad šiuo pagrindu ji vykdo diskriminaciją. Būtent atsakovė, yra atsakinga už Lygių galimybių įstatymo pažeidimą, todėl vadovaujantis minėto įstatymo normomis ji privalo laikydamasi Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų išsamiai ir objektyviai išnagrinėti pareiškėjos skundą jai priskirtos kompetencijos ribose. Skundžiamame sprendime pasisakydama dėl Vilniaus miesto mero Juozo Imbraso veiksmų atsakovė

nurodė, kad šia apimtimi skundas nenagrinėtinas, nes pagal savo pobūdį vieši politikų ar kitų valstybės pareigūnų pasisakymai nereglamentuojami Lygių galimybių įstatymu ir nepatenka į jo reguliavimo sritį ir tuo pačiu pabrėžiama, kad Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba negali nagrinėti prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo. Toks atsakovės argumentas visiškai nepagrįstas ir nesuprantamas. Kaip matyti iš atsakovės sprendime nurodytų faktinių aplinkybių, Vilniaus miesto apylinkės prokuratūros 2008-09-25 nutarimu buvo nuspręsta pradėti ikiteisminį tyrimą dėl J. Samuolytės skundo (kuris vėliau buvo sujungtas su pareiškėjos skundu) dėl Vilniaus miesto savivaldybės ir Vilniaus miesto mero veiksmų ir šis skundas perduotas tirti atsakovei. Taigi, prokuratūra, nenustačiusi savivaldybės institucijų veiksmuose baudžiamajame kodekse numatytų veikų sudėties ir manydama, kad šios veikos turi būti įvertintos Lygių galimybių įstatymo prasme, perdavė J. Samuolytės skundą tirti atsakovės kompetencijai. Todėl visiškai nesuprantamas atsakovės argumentas, kuriuo ji atsisako tirti pareiškėjos bei J. Samuolytės skundą šia apimtimi, laikydama, kad būtent pareiškėjai skundžia prokuratūros veiksmus, o tai yra nepriskirtina jos kompetencijai. Tokie veiksmai, pareiškėjos nuomone, gali būti paįskinami tik kaip vengimas pateikti bet kokį skundžiamų veiksmų įvertinimą Lygių galimybių įsta-

tymo prasme. Pažymėtina ir tai, kad nors atsakovė nurodo, kad ji netiria viešų pareigūnų pasisakymų, ji pati savo iniciatyva buvo pradėjusi tyrimą dėl to paties Vilniaus miesto mero J. Imbraso pasisakymų, susijusių su tėvystės atostogomis. Be to, nors ir netirdama pareiškėjos skundo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos bei Vilniaus miesto mero veiksmų, atsakovė skundžiamu sprendimu visgi pasiūlė Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių pareiškėjų skunduose ginčijamų nuostatų peržiūrėjimo. Nors tame pačiame sprendime atsakovė pažymėjo, kad minėto klausimo nagrinėjimas negali būti priskiriamas Lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai. Pareiškėjos manymu, šie ir kiti skundžiamame sprendime nurodyti prieštaravimai, procesiniai pažeidimai nagrinėjant skundą, sudaro pagrindą naikinti skundžiamą sprendimą kaip nemotyvuotą, nepagrįstą, priimtą nesilaikant Viešojo administravimo įstatymo nuostatų ir pažeidžiant esmines procesines tokių skundų nagrinėjimo taisykles.

Dėl subjektų, galinčių kreiptis į Lygių galimybių kontrolierių dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimo LGL nurodė:

Byloje keliamas klausimas ar Pareiškėja yra tinkamas subjektas, galintis paduoti

skundą Lygių galimybių kontrolieriui dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimo. Pareiškėja savo nesutikimą su atsakovės Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos ir trečiojo suinteresuoto asmens Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pozicija, kad Pareiškėja nagrinėjamu atveju nėra tinkamas subjektas galintis paduoti skundą, grindžia šiais argumentais: Juridinių asmenų teisė paduoti skundą Lygių galimybių kontrolieriui yra aiškiai apibrėžta tiek Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme, tiek Lygių galimybių įstatyme. Skundų dėl Lygių galimybių įstatymo (toliau – ir LGĮ) pažeidimo priėmimas ir tyrimas reglamentuotas Lygių galimybių įstatymo V skirsnyje „Skundų priėmimas ir tyrimas“. Šio skirsnio 15 straipsnio 2 punkte įtvirtinta blanketinė teisės norma aiškiai nusako, kad skundai dėl lygių galimybių pažeidimo tiriami ir sprendimai dėl jų priimami Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo (toliau – ir MVLGĮ) nustatyta tvarka. Subjektų, galinčių paduoti skundą Lygių galimybių kontrolieriui ratas yra nustatytas MVLGĮ 18 straipsnyje, pagal kurį kiekvienas fizinis ir juridinis asmuo turi teisę pateikti Lygių galimybių kontrolieriui skundą dėl lygių teisių pažeidimo. Tačiau net ir nesiremiant MVLGĮ 18 straipsnio norma, palyginus abiejuose įstatymuose įtvirtintas normas, susijusias su diskriminuojamo asmens teisių apsauga, akivaizdu, kad nei viename iš įstatymų nėra atribojama fizinio ir juridinio asmens sąvoka ir api-

brėžiant subjektų, galinčių kreiptis į kontrolierių ratą, kiekvienu atveju įstatymų leidėjas kalba apie asmenį.

Lygių galimybių įstatymas 12 straipsnis. Diskriminuojamo asmens teisių apsauga

1. Asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių. Kreipimasis į lygių galimybių kontrolierių neapriboja galimybės ginti savo teises teisme.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas 9 straipsnis. Diskriminuojamo asmens ir jam atstovaujančių asmenų teisės

1. Asmuo, manantis, kad jam buvo taikomi šiame skyriuje nurodyti diskriminuojantys veiksmai, arba tapęs seksualinio priekabiavimo ar kitokio priekabiavimo objektu, turi teisę kreiptis objektyvios ir nešališkos pagalbos į lygių galimybių kontrolierių.

Asmens sąvoka šiuo atveju neturėtų būti aiškinama kitaip, negu ji įtvirtinta Civiliniame kodekse, pagal kurį civilinės teisės subjektais yra laikomi fiziniai ir juridiniai asmenys. Atitinkama asmenų sąvoka naudojama ir teisės teorijoje bei praktikoje. Lygių galimybių įstatymo nuostatos negali būti aiškinamos siaurinamai ir atšietai nuo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo. Norma, kuria remiasi atsakovė, aiškindama kas gali kreiptis, į ją dėl Ly-

gių galimybių pažeidimo, yra numatyta LGJ 12 straipsnyje „Diskriminuojamo asmens teisių apsauga“. Pagal ją, asociacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių, diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse procedūrose (LGJ 12 str. 2 p.). Minėta įstatymo norma jokių būdu neapibrėžia subjektų, galinčių pateikti skundus dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimų rato, o tik numato vieną iš procesinių skundo nagrinėjimo aspektų – t. y. sureglamentuoja diskriminaciją patyrusio fizinio asmens atstovavimo klausimą. Minėta su diskriminuojamo fizinio asmens atstovavimu susijusi procesinė nuostata atsirado priėmus Lygių galimybių įstatymo pakeitimo įstatymą (2008 m. birželio 17 d. įstatymas Nr. X-1602). Tuo tarpu iki jo priėmimo galiojusiam Lygių galimybių įstatyme (2003 m. lapkričio 18 d. Nr. IX-1826) šios nuostatos nebuvo, tačiau subjektų galinčių kreiptis dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo į Lygių galimybių kontrolierių ratas, kaip beje ir šiuo metu galiojančioje įstatymo redakcijoje, buvo nustatytas įstatymo V skyriuje ir numatė, kad skundai dėl lygių teisių pažeidimo tiriami ir sprendimai dėl jų priimami Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nustatyta tvarka (13 str. 2 d.). Trečiasis suinteresuotas

asmuo Vilniaus savivaldybės administracija atsiliepime teigia, kad „vien tai, kad Lygių galimybių kontrolieriui yra pavesta tiek Lygių galimybių, tiek Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo vykdymo priežiūra nėra pagrindas teigti, jog atitinkamai abiejuose įstatymuose numatyti subjektai gali kreiptis dėl abiejų įstatymo nuostatų pažeidimo“. Vadovaujantis visoje teisės sistemoje galiojančiais teisingumo, protingumo, sąžiningumo principais, antidiskriminaciniais pagrindais, įtvirtinti Lygių galimybių įstatyme ir Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme, turi būti vertinami lygiais pagrindais. Daugumoje įstatymų (Darbo kodekse ir kt.) šie pagrindai išvardijami vienas po kito, neteikiant nei vienam iš jų prioritetų. Todėl apsauga nuo diskriminacijos lytinės orientacijos pagrindu neturėtų būti mažesnė nei lyties pagrindu, Teisinės gynybos priemonės visais pagrindais turi būti lygios. Tarkime, kaip turėtumėme elgtis daugialypės diskriminacijos atveju? Moteris patyrusi diskriminaciją dėl lyties taip pat dėl to, kad ji yra romė ir neįgali, dėl vieno pagrindo turėtų teisę kreiptis į atsakovę, o dėl kitų ne? Pažymėtina ir tai, kad naujoje Lygių galimybių įstatymo redakcijoje taip pat yra lyties pagrindas.

Be to diskriminacijos bylos turi tam tikrą specifiką, atsižvelgiant į Lygių galimybių ir Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme įtvirtintą įrodinėjimo modelį, įrodinėjimo naštos perkėlimo institutą, galime

teigti kad tokios bylos turi būti sprendžiamos nukentėjusios, diskriminaciją patyrusios šalies naudai, t. y. tam tikros abejonės, dviprasmiškos įstatymų nuostatos, turi būti aiškinamos silpnesnės šalies naudai.

Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimas yra padaromas įstatyme numatytų grupių (*inter alia* homoseksualių asmenų), bet ne konkretaus fizinio asmens atžvilgiu, todėl ir subjektų, kurių lygios teisės pažeidžiamos ir kurie gali inicijuoti skundo dėl tokio lygių galimybių pažeidimo ratas negali būti susiaurinamas vien iki fizinių asmenų. Nagrinėjamu atveju pareiškėja atsakovei pateikė skundą dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, t. y. savivaldybių institucijų nesilaikymo joms įstatymu nustatytos pareigos įgyvendinti lygias galimybes. Atkreiptinas teismo dėmesys į specifinę šiuo straipsniu sureglamentuotų teisinių santykių sritį – šio straipsnio pažeidimu laikomas ne konkretaus diskriminuojamo fizinio asmens teisių pažeidimas (kaip pavyzdžiui to paties įstatymo 7 straipsnyje numatytų draudimų diskriminuoti priimančiam asmeniui į darbą atveju), o valstybės ir savivaldybės institucijoms nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas.

Savivaldybių institucijų pareiga įgyvendinti lygias galimybes apima: pareigą užtikrinti, kad visuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios teisės ir galimybės visais įstatyme numatytais pagrindais (LGJ 5 str.

1 p.); pareigą rengti, tvirtinti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti (LGJ 5 str. 2 p.); pareigą remti religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų, viešųjų įstaigų, asociacijų ir labdaros bei paramos fondų programas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes (LGJ 5 str. 3 p.).

Taigi, iš esmės minėta norma įpareigoja savivaldybės institucijas savo iniciatyva skatinti lygių galimybių įgyvendinimą, ne tik pačioms rengti, tvirtinti, įgyvendinti įvairias su tuo susijusias programas, bet ir remti nevyriausybių organizacijų, *inter alia* asociacijų vykdomas programas, kurios padeda įgyvendinti lygias galimybes įstatyme numatytais pagrindais. Išanalizavus minėto įpareigojimo turinį galima daryti išvadą, kad šio įpareigojimo nesilaikymas (t. y. Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimas) yra padaromas ne pažeidžiant konkretaus fizinio asmens (vieno iš įstatyme numatytų diskriminuojamų grupių atstovo) teises, bet visos diskriminuojamos grupės (*inter alia* homoseksualių asmenų) teises ir interesus. Įstatymų leidėjas numatęs pareigą savivaldybių institucijoms remti diskriminuojamų grupių interesus atstovaujančių nevyriausybių organizacijų, *inter alia* asociacijų, iniciatyvas lygių galimybių srityje ne be pagrindo LGJ 5 straipsnio 3 punkte įvardijo subjektus, prieš kuriuos savivaldybių institucijoms kyla minėta pareiga – t. y. religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai, viešosios įstaigos, asociacijos ir

labdaros bei paramos fondai. Asociacija Lietuvos gėjų lyga yra vienintelė nevyriausybinė organizacija Lietuvoje, kurios pagrindinė veiklos sritis yra susijusi su vienos iš LGJ numatytų diskriminuojamų grupių – homoseksualių asmenų teisių gynimu. Akivaizdu, kad pareiškėja patenka į LGJ 5 straipsnio 3 punkte numatytų subjektų, prieš kuriuos savivaldybės institucijoms kyla aukščiau minėta pareiga, ratą. Asociacija, atstovaudama vieną iš LGJ numatytų diskriminuojamų grupių, aktyviai dalyvauja ir savo lėšomis rengia bei įgyvendina įvairias programas, skirtas lygioms galimybėms užtikrinti lytinės orientacijos pagrindu. Veikdama toje pačioje srityje, kurioje įstatymas numato įpareigojimus ir savivaldos institucijoms, asociacija yra suinteresuota savo atstovaujamos grupės asmenų teisių gynimu bei lygių galimybių įstatymo pažeidimų šioje srityje prevencija. Todėl nesuprantamas atsakovės pateikiamas LGJ normų interpretavimas, pagal kurį pareiškėjos subjektiškumas Lygių galimybių įstatymo prasme yra išimtinai siejamas tik su konkreto fizinio asmens teisių pažeidimu. Laikantis tokio atsakovės pateikiamo LGJ normų aiškinimo, reikėtų konstatuoti, jog LGJ pažeidimo pagal šio įstatymo 5 straipsnį iš viso nebūtų įmanoma nustatyti, nes subjektai, galintys pateikti skundą dėl šios normos pažeidimo, anot atsakovės, gali būti tik fiziniai asmenys, kurių teisės pažeidžiamos. Tačiau konstatuoti konkreto fizinio asmens teisių pažeidi-

mą, atsižvelgiant į prieš tai aptartą minėtos teisės normos turinį, būtų praktiškai neįmanoma.

LGJ nekelia reikalavimo asmeniui būti tiesiogiai patyrusiam konkretų lygių galimybių pažeidimą, teisę kreiptis į Lygių galimybių kontrolierių turi bet kuris asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės. Trečiasis suinteresuotas asmuo Vilniaus savivaldybės administracija atsiliepiamuose į Pareiškėjos skundą teigia, kad „Lygių galimybių įstatymas kelia reikalavimą asmeniui...būti tiesiogiai patyrusiam konkretų lygių galimybių pažeidimą“. Toks LGJ aiškinimas iš esmės prasilenkia su paties įstatymo esme.

Lygių galimybių įstatymas 12 straipsnis. Diskriminuojamo asmens teisių apsauga

1. Asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių. Kreipimasis į lygių galimybių kontrolierių neapriboja galimybės ginti savo teises teisme.

Moteryų ir vyrų lygių galimybių įstatymas 9 straipsnis. Diskriminuojamo asmens ir jam atstovaujančių asmenų teisės

1. Asmuo, manantis, kad jam buvo taikomi šiame skyriuje nurodyti diskriminuojantys veiksmai, arba tapęs seksualinio priekabiavimo ar kitokio priekabiavimo objektu, turi teisę kreiptis objektyvios ir nešališkos pagalbos į lygių galimybių kontrolierių.

Iš čia pateiktų įstatymo straipsnių formuluočių darytina išvada, įstatymas nenurodo, jog į Lygių galimybių kontrolierių gali kreiptis tik konkretūs asmenys, dėl konkrečių lygių galimybių pažeidimų. Pakankamu pagrindu tokiam kreipimuisi gali būti manymas, kad buvo pažeistos lygios galimybės. Šiuo atveju Pareiškėja manydama, kad savivaldos institucijos – Vilniaus miesto savivaldybės administracija, Vilniaus miesto meras ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba – nesilaiko LGĮ 5 straipsnio nuostatų, pateikė skundą atsakovei.

Pažymėtina, kad remiantis LGĮ nuostatomis Lygių galimybių kontrolierius turi teisę ir savo iniciatyva pradėti tyrimą dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo, todėl atsakovės atsisakymas tirti pareiškėjos skundą, o taip pat trečiojo suinteresuoto asmens J. Samuolytės skundą laikytinas nepagrįstu.

Faktą, kad kiekvienas fizinis ir juridinis asmuo turi teisę pateikti skundą Lygių galimybių kontrolieriui dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo patvirtina ir skundų tyrimo praktika. Kaip matyti iš Lygių galimybių kontrolierės ataskaitų, skundus dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimų, tarp jų dėl homoseksualių žmonių teisių suvaržymo aktyviai teikė įvairūs juridiniai asmenys, tiek nevyriausybinės organizacijos, pavyzdžiui Amnesty International, tiek kitų formų juridiniai asmenys – įstaigos, organizacijos ir net politinės partijos. Minėti skundai nebūdavo susiję su konkrečiu fiziniu asmens pažeidžiamo-

mis teisėmis, jais buvo siekiama atkreipti dėmesį į konkrečios diskriminuojamos grupės teisių pažeidimus (pvz. neįgaliųjų, homoseksualių asmenų ir pan.). Tai, kad minėti skundai buvo priimti ir išnagrinėti (priešingai nei Pareiškėjos skundas) paneigia atsakovės Lygių galimybių įstatymo aiškinimą dėl Pareiškėjos subjektiškumo.

2008 m. skundų dėl seksualinės orientacijos gauta žymiai mažiau, nei prieš metus. Šių skundų skaičius nuo 2005 m. labai kito. 2005 m. ir 2006 m. buvo pradėta vos po 2 tyrimus, tuo tarpu 2007 m. tokių skundų smarkiai padidėjo. Šis padidėjimas buvo susijęs su tuo, jog gauta daug pavienių skundų iš tarptautinės organizacijos „Amnesty International“ narių, nurodančių į homoseksualių žmonių teisių suvaržymus Lietuvoje. Dėl diskriminacijos įsitikinimų pagrindu kreipėsi viena iš įregistruotų politinių partijų dėl politinių partijų finansavimo iš valstybės biudžeto. Pastebėtina, kad įstaigos, organizacijos taip pat pateikė skundus, prašymus, kuriuose dažniausiai buvo prašoma ištirti, ar tam tikras teisės aktas nesuteikia pirmenybės tam tikro amžiaus grupės asmenims, ar nepribojamos žmonių teisės dėl amžiaus. (ištraukos iš Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008 metų ataskaitos)

Lygių galimybių kontrolierė 2008 metų ataskaitoje, aptardama skundus dėl lytinės orientacijos pažymi – „aptariant šios rūšies skunduose aprašytą problematiką, nusiskundimų sritis, būtina atkreipti dė-

mesį, kad netradicinės lytinės orientacijos žmonės 2008 metais visai nepateikė skundų Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai dėl savo teisių pažeidimų darbo santykių srityje“. Taigi, kaip matyti iš kontrolierės ataskaitos visi keturi 2008 metais gauti skundai dėl minėto pagrindo buvo gauti iš juridinių asmenų. Čia pat ataskaitoje randame ir kontrolierės logišką paaiškinimą, kodėl dėl diskriminacijos šiuo pagrindu dažniausiai skundžiasi ne pavieniai fiziniai asmenys, o juridiniai asmenys – įvairios organizacijos ir asociacijos: „Tikėtina, kad dauguma homoseksualių žmonių „sėkmingai“ slepia savo lytinę orientaciją darbe ir todėl išvengia galimų ginčų bei konfliktų. Kita priežastis, lemianti tokį homoseksualių žmonių pasyvumą ir nenorą ieškoti teisybės darbinėje erdvėje, yra tradicinė: baimė prarasti darbą ir užsitraukti darbdavio nemalonę“.

Taigi, akivaizdu, kad homoseksualūs asmenys yra ypač jautri socialinė grupė, dėl jau minėtų priežasčių vengianti viešumo. Esant tokiai situacijai, šių žmonių teises ginančių asociacijų, kitų nacionalinių ir tarptautinių žmogaus teisių organizacijų vaidmuo teikiant skundus kuriais siekiama atkreipti dėmesį į homoseksualių žmonių teisių suvaržymus yra ypač svarbus. Pradėjus siaurinamai aiškinti Lygių galimybių įstatymo normas dėl juridinių asmenų subjektiškumo (kaip buvo padaryta Pareiškėjos skundo atveju) bus iš esmės atimta teisė šiems žmonėms gintis nuo diskriminacijos apraiškų.

Dėl Pareiškėjos skundo Lygių galimybių kontrolieriui pagrindo Atsakovė bei trečiasis suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija savo atsiliepimuose į skundą nurodo, kad nei pareiškėja, nei trečiasis suinteresuotas asmuo Jolanta Samuolytė nesikreipė į Vilniaus miesto savivaldybės administraciją dėl leidimo 2008 m. rugpjūčio 20 d. organizuoti renginį „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“, todėl negali būti tinkamas subjektas paduoti skundą. Šis atsakovės teiginys leidžia daryti išvadą, kad Lygių galimybių kontrolierė neteisingai suprato skundo pagrindą – nagrinėjamu atveju pareiškėja į Lygių galimybių kontrolierių kreipėsi ne Susirinkimų įstatymo prasme siekdama patikrinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos priimto sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, o būtent dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje savivaldybės institucijoms numatytos pareigos nesilaikymo. Pareiškėjos pateiktame skunde nurodomos faktinės aplinkybės yra neišvengiamai siejamos ir su minėtu sprendimu, tačiau skundu nėra siekiama panaikinti minėtą sprendimą ar jį revizuoti, o prašoma atsakovės jos kompetencijos ribose įvertinti tai, ar savivaldybės institucijos (meras, administracijos direktorius, savivaldybės taryba) nagrinėjamu atveju laikėsi LGĮ 5 straipsnyje įtvirtintų pareigų. Pareiškėjos skunde atsakovei buvo išdėstyti šie prašymai:

- 1) Nustatyti ar Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsisakydama pa-

gal 2008 m. liepos 21 d. prašymą išduoti leidimą atvykti Tolerancijos vilkikui tinkamai vykdė Lygių galimybių įstatyme jam, kaip savivaldos institucijai, nustatytas pareigas ir laikėsi LGĮ nustatytų draudimų (LGĮ 10 straipsnis).

Pareiškėja pažymėjo, kad minėti savivaldybės administracijos veiksmai (leidimo Tolerancijos vilkikui neišdavimas) aukštą Lietuvos ir užsienio pareigūnų buvo ne kartą įvertinti kaip diskriminuojantys, todėl prašė Lygių galimybių kontrolierės ištirti jų atitikimą LGĮ 5 straipsnio nuostatoms. Pareiškėja nurodė, kad 2008 m. liepos 22 d. Užsienio reikalų ministerija sulaukė Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje kreipimosi su prašymu tarpininkauti siekiant gauti Vilniaus miesto savivaldybės leidimą tolerancijos vilkikui Vilniuje. Ministerija, atsižvelgdama į šį prašymą ir tarptautinius Lietuvos Respublikos įsipareigojimus žmogaus teisių apsaugos srityje, atkreipė Vilniaus miesto savivaldybės dėmesį į tai, kad kitokios lytinės orientacijos asmenų diskriminavimas Lietuvoje tampa vis aktualesne tema tarptautinėje bendruomenėje. 2008 m. vasario 6 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos narys Jean Huss Tarybos Ministrų Komitetui oficialiai išplatino paklausimą, kuriame reiškiamas susirūpinimas Vilniaus miesto savivaldybės pozicija seksualinių mažumų klausimu ir nurodomi minėti savivaldybės veiksmai. Ministrų Komiteto atsakyme Parlamentinės Asamblėjos nariui pažymima, kad

išraiškos ir susirinkimų laisvė turi būti be jokios diskriminacijos. Reaguodamas į šią Ministrų Komiteto poziciją, Lietuvos nuolatinis atstovas Europos Taryboje ambasadorius Neris Germanas Ministrų Komiteto posėdyje tvirtino, kad Lietuva yra pasirengusi diskusijoms visais žmogaus teisių klausimais, taip pat tais, kurie susiję su homoseksualių asmenų padėtimi. Jis taip pat pažymėjo, kad Lietuvos teisės aktuose yra draudžiama diskriminacija dėl lytinės orientacijos ir tai, kad į minėtą Parlamentinės Asamblėjos nario paklausimą buvo atkreiptas Vilniaus mero ir Lygių galimybių kontrolieriaus dėmesys.

2) Nustatyti ar Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas viešai ragindamas diskriminuoti atskirą socialinę grupę tinkamai vykdė Lygių galimybių įstatyme jam kaip savivaldos institucijai (pareigūnui) nustatytas pareigas ir laikėsi įstatymo nustatytų draudimų (įstatymo 10 straipsnis).

Pareiškėja pažymėjo, kad Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas viešame interviu TV3 televizijai kalbėdamas apie Tolerancijos vilkiko atvykimą į Vilnių pareiškė, kad reklamos seksualinėms mažumoms Vilniuje nebus, kol jis bus Vilniaus meru. Tokiu būdu aukščiausias savivaldos pareigūnas, turintis valdingus įgalinimus kitų savivaldybės institucijų, tame tarpe ir savivaldybės administracijos atžvilgiu, išsakė išankstinę savo neigiamą poziciją leidimo leidimo rengti renginį, skatinantį

tolerancijos bei lygių galimybių idėjų plėtrą, klausimu. O tokie veiksmai gali būti vertinami kaip Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje numatytos pareigos skatinti viešųjų įstaigų ir asociacijų iniciatyvas, kurios padeda įgyvendinti lygias asmenų galimybes (LGĮ 5 straipsnio 1 dalies 1-3 punktai) pažeidimas. Pareiškėja pažymėjo, kad demokratinėje ir žmogaus teises gerbiančioje valstybėje, valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnai, savo veiksmais turėtų prisidėti prie tolerancijos sklaidos visuomenėje, bet ne prie diskriminacijos skatinimo.

3) Nustatyti ar Vilniaus miesto savivaldybės taryba, priimdama 2008 m. liepos 16 d. sprendimą Nr. 1-582, kuriuo patvirtintos Tvarkymo ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatos, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“, tinkamai vykdė Lygių galimybių įstatyme jai, kaip savivaldos institucijai, nu-

statytas pareigas ir laikėsi LGĮ nustatytų draudimų (LGĮ 10 straipsnis).

Pareiškėja skunde akcentavo, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba, siekdama įteisinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos suformuotą Susirinkimų ir Lygių galimybių įstatymams prieštaraujančią praktiką, leidžiančią diskriminuoti tam tikras grupės, užkertant joms kelią pasinaudoti susirinkimų laisve ir jų organizuojamus renginius perkelti į uždaras patalpas, priėmė 2008 m. liepos 16 d. sprendimą Nr. 1-582, kuriuo patvirtintos Tvarkymo ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatos, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“.

Pareiškėja skunde atkreipė atsakovės dėmesį, kad uždaros erdvės, kaip alternatyva įprastoms susirinkimo vietoms nebuvo numatytos iki minėto sprendimo įsigaliojimo taikytose taisyklėse. Šios Susirinkimų įstatymui prieštaraujančios nuostatos

atsirado po to, kai savivaldybės administracija, atsakydama į jau minėtą Lietuvos gėjų lygos 2007 m. spalio 4 d. prašymą pasiūlė susirinkimą organizuoti uždaroje erdvėje (pavyzdžiui, Siemens arenoje). Susirinkimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šis įstatymas nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką viešosiose vietose, t. y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad susirinkimų organizatoriai gali organizuoti įvairius susirinkimus: mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, įvairias eitynes, kitokių taikius beginklius susirinkimus. To paties įstatymo 2 straipsnyje išvardinti susirinkimai, kurių organizavimas nereglamentuojamas Susirinkimų įstatymo numatyta tvarka. Šio straipsnio 7 punktą numato, kad įstatymas nereglamentuoja susirinkimų, kuriuos organizuoja privatūs asmenys pasilinksminimams, šventėms, kitiems privatiems reikalams spręsti ne viešosiose bendro naudojimo vietose. Tai gi akivaizdu, kad Susirinkimų įstatymas reglamentuoja įvairaus pobūdžio susirinkimus, kurie yra rengiami viešojoje erdvėje ir nenustato reikalavimų privataus pobūdžio renginiams, organizuojamiems uždaroje erdvėje. Todėl toks minėtų Taisyklių pakeitimas, Pareiškėjos manymu, ne tik prieštarauja Susirinkimų įstatymo nuostatomis, bet ir sudaro palankias sąlygas diskriminuoti tam tikras socialines

grupes. Kaip matyti iš aptartų Pareiškėjos skunde atsakovei pateiktų reikalavimų, visi jie buvo keliami žmogaus teisių ir lygių galimybių teisinio reguliavimo kontekste, t. y. minėtus savivaldybės institucijų veiksmus/neveikimą buvo prašoma patikrinti/įvertinti Lygių galimybių kontrolierės kompetencijos ribose. Visi atsakovės ir trečiojo suinteresuoto asmens Vilniaus miesto savivaldybės administracijos argumentai dėl paties leidimo Tolerancijos vilkikui išdavimo legitimumo, taip pat dėl Susirinkimų įstatymo pažeidimų nėra reikšmingi šiai bylai. Lygių galimybių kontrolierė iš esmės netyrė pareiškėjos skundo savo kompetencijos ribose, todėl nagrinėjamu atveju Pareiškėjos skundo dalykas liko visiškai nevertintas.

Pareiškėja prašė teismo:

1) panaikinti Lietuvos Respublikos Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008-11-28 sprendimą Nr. (08)-SN-154 „Dėl Jolantos Samuolytės bei asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundų tyrimo“ bei įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos skundą ir patenkinti jame nurodytus reikalavimus.

Teismo išvados:

1. Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad atsakovės sprendimas pagrįstas. Pažymėjo, kad Lygių galimybių įstatymo 12 str. 1 d. numato, jog asmuo, manantis,

kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į Lygių galimybių kontrolierių. Pagal šią normą pats asmuo, tiesiogiai patyręs lygių galimybių pažeidimą, turi teisę skundu kreiptis į atsakovą. Lygių galimybių įstatymo 12 str. 2 d. numato, jog asociacijos arba kiti juridiniai asmenys diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse institucijose. Iš teismo posėdžio metu apklaustų liudytojų L. Rimkutės, M. Jankauskaitės, J. Gužaitės-Kvintus, J. Šartuch parodymų seka, kad specialioje darbo grupėje buvo aptariamas klausimas dėl leidimo neišdavimo, pateikta informacija, jog Europos Komisijos pareigūnas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo neskųs, kalbėta, kad nevyriausybinės organizacijos savo teises turi ginti pačios, o pareiškėja buvo šios darbo grupės narė. Tačiau tokios diskusijos buvimas nesukuria teisinių atstovavimo prielaidų.

Asociacija Lietuvos gėjų lyga ir tretysis suinteresuotas asmuo J. Samuolytė nesikreipė į Vilniaus m. savivaldybės administraciją dėl leidimo 2008-08-20 organizuoti renginį „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“. Prašymą išduoti leidimą organizuoti minėtą renginį pateikė UAB „Integrity PR“, o Vilniaus m. savivaldybės administracijai pateiktoje renginio programoje nebuvo numatyta jokių asociacijos Lietuvos gėjų lyga akcijų (b.l. 101-102).

Atsakovė pagrįstai nustatė, kad vieši politikų ar kitų pareigūnų pasisakymai ar

viešas nuomonės išreiškimas nepatenka į Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio reguliavimo sritį.

2. Teismas tuo pačiu pažymėjo, kad bylos nagrinėjimo dalyku yra atsakovės sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas. Teismas nenagrinėjo klausimo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsisakymo UAB „Integrity PR“ išduoti leidimą teisėtumo ir šiuo klausimu nepasisakė. Teismo vertinimu, atsakovė skundžiamame sprendime teisingai konstatavo, kad UAB „Integrity PR“, kaip renginio organizatorius, turėjo teisę Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimą neišduoti leidimo įstatymo nustatyta tvarka skųsti teismui. Pareiškėja skundu Lygių galimybių kontrolieriui iš esmės ir ginčijo Vilniaus m. savivaldybės atsisakymą išduoti leidimą. Tačiau tokių savivaldybės veiksmų apskundimą reguliuoja įstatymai, priskirdami tokių ginčų nagrinėjimą teismo kompetencijai. Todėl Lygių galimybių kontrolierius privalėjo vadovautis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. 4 p., numatančiu, kad skundas yra nenagrinėtinas Lygių galimybių kontrolieriaus, jeigu pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme.

3. Pareiškėja skunde nurodo, jog atsakovė praleido Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. numatytą terminą atsisakius skundą nagrinėti, jį per 15 d. grąžinti pareiškėjui. Tačiau Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai J. Samuolytės skundas buvo persiųstas iš Vilniaus m.

apylinkės prokuratūros, atsisakius pradėti ikiteisminį tyrimą dėl jos skundo, ir perdavus skundo medžiagą Tarnybai nagrinėti pagal kompetenciją. Pareiškėjos skundas gautas tyrimo metu. Be to, tyrimui jau prasidėjus ir nustačius, jog egzistuoja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. 4 d. numatyti pagrindai, Lygių galimybių kontrolierius turėjo teisę skundą palikti nenagrinėtą. Todėl pareiškėjos argumentus dėl procedūrinių pažeidimų teismas atmetė.

4. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 12 straipsnio 2 dalis suteikia lygių galimybių kontrolieriui teisę teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir neesant pažeidimo. Todėl, teismo manymu, pareiškėjas nepagrįstai laiko, jog skundžiamame atsakovės sprendime suformuluotas pasiūlymas Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių ginčijamų nuostatų peržiūrėjimo prieštarauja sprendimui pareiškėjos skundą palikti nenagrinėtą.

2009 m. gegužės 27 d. Lietuvos gėjų lyga pateikė skundą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui dėl Vilniaus apygardos teismo 2009 m. gegužės 13 d. Sprendimo. Šios ataskaitos rašymo metu skundas laukė nagrinėjimo Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme.

Apeliacinio skundo argumentai:

1. Pirmos instancijos teismas visiškai nepasisakė dėl Pareiškėjos skunde ir 2009 m. gegužės 5 d. pateiktame skundo papildyme išdėstyty argumentų ir reikalavimų, nebuvo aktyvus tirdamas šalių pateiktus įrodymus.

Pareiškėja kėlė klausimą dėl subjektų, galinčių kreiptis į Lygių galimybių kontrolierių dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimo. Savo argumentus, patvirtinančius pareiškėjos teisę kreiptis į Tarnybą nurodė skunde:

- a)** Juridinių asmenų teisė paduoti skundą Lygių galimybių kontrolieriui yra aiškiai apibrėžta tiek Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme, tiek Lygių galimybių įstatyme;
- b)** Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio pažeidimas yra padaromas įstatyme numatytų grupių (*inter alia* homoseksualių asmenų), bet ne konkretaus fizinio asmens atžvilgiu, todėl ir subjektų, kurių lygios teisės pažeidžiamos ir kurie gali inicijuoti skundo dėl tokio lygių galimybių pažeidimo ratas negali būti susiaurinamas vien iki fizinių asmenų;
- c)** LGJ nekelia reikalavimo asmeniui būti tiesiogiai patyrusiam konkretų lygių galimybių pažeidimą, teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių turi bet kuris asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės;
- d)** Faktą, kad kiekvienas fizinis ir juridinis asmuo turi teisę pateikti skundą

Lygių galimybių kontrolieriui dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo patvirtina ir skundų tyrimo praktika.

Skundžiamame sprendime teismas visiškai nepasisakė dėl nei vieno iš šių pareiškėjos skunde įvardintų argumentų, susijusių su pareiškėjos subjektiškumu, ir pareiškėjos skundą atmetė nepagrįsdamas kodėl sutinka su atsakovės pozicija, jog Pareiškėja negali būti tinkamas subjektas, galintis paduoti skundą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai. Teismas tik formaliai atkartojė atsakovės ir trečiojo suinteresuoto asmens Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsiliepimuose išdėstytus argumentus, nebuvo aktyvus tirdamas įrodymus ir aiškindamas Lygių galimybių įstatymo normas, kuriomis šalys rėmėsi byloje. Šioje dalyje Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimas yra be motyvų todėl, pareiškėjos manymu, pirmosios instancijos teismas pažeidė pareigą motyvuoti savo sprendimus.

2. Pirmosios instancijos teismas netinkamai suprato skundo nagrinėjimo dalyką, netinkamai taikė ir aiškino materialios teisės normas.

Teismas skundžiamame sprendime konstatuoja, kad pareiškėja skundu Lygių galimybių kontrolieriui ginčijo Vilniaus m. savivaldybės atsisakymą išduoti leidimą ir nurodė, kad tokių savivaldybės veiksmų apskundimą reguliuoja įstatymai, priiskirdami tokių ginčų nagrinėjimą teismo

kompetencijai. Šis teismo teiginys leidžia daryti išvadą, kad teismas neteisingai suprato skundo pagrindą – nagrinėjamu atveju pareiškėja į Lygių galimybių kontrolierių kreipėsi ne Susirinkimų įstatymo prasme siekdama patikrinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos priimto sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą (šia teise pareiškėja jau buvo pasinaudojusi anksčiau kreipdamasi į bendrosios kompetencijos teismą), o būtent dėl Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje savivaldybės institucijoms numatytos pareigos nesilaikymo. Pareiškėjos pateiktame skunde nurodomos faktinės aplinkybės yra neišvengiamai siejamos ir su minėtu sprendimu, tačiau skundu nėra siekiama panaikinti minėtą sprendimą ar jį revizuoti, o prašoma atsakovės jos kompetencijos ribose įvertinti tai, ar savivaldybės institucijos (meras, administracijos direktorius, savivaldybės taryba) nagrinėjamu atveju laikėsi LGĮ 5 straipsnyje įtvirtintų pareigų.

Kaip matyti iš Pareiškėjos skunde atsakovei pateiktų reikalavimų, visi jie buvo keliami žmogaus teisių ir lygių galimybių teisinio reguliavimo kontekste, t. y. minėtus savivaldybės institucijų veiksmus/neveikimą buvo prašoma patikrinti/įvertinti Lygių galimybių kontrolierės kompetencijos ribose. Visi atsakovės ir trečiojo suinteresuoto asmens Vilniaus miesto savivaldybės administracijos argumentai dėl paties leidimo Tolerancijos vilkikui išdavimo legitimumo, taip pat dėl Susirinkimų įstatymo pažeidimų nėra reikšmingi

šiai bylai. Su šiuo motyvu sutiko ir pirmosios instancijos teismas, skundžiamame sprendime nurodęs – *Teismas nenagrinėja klausimo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsisakymo UAB „Integrity PR“ išduoti leidimą teisėtumo ir šiuo klausimu nepasisako*. Tačiau teismas, teisingai nustatęs, kad klausimas dėl Susirinkimo įstatymo nuostatų pažeidimo nėra šios bylos nagrinėjimo objektas, apsiribojo šia išvada ir **visiškai nepasisakė dėl pareiškėjos keltų klausimų (reikalavimų) susijusių su Lygių galimybių įstatymo pažeidimais**, kurie ir buvo šios bylos nagrinėjimo objektas.

3. Nagrinėjant bylą buvo padaryti procesiniai pažeidimai, lėmę neteisingą ir nevisapusišką bylos išnagrinėjimą. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai trečiuoju suinteresuotu asmeniu įtraukė Vilniaus savivaldybės administraciją, nepasisakydamas dėl Vilniaus savivaldybės mero ir administracijos direktoriaus įtraukimo bylos šalimis.

Pirmosios instancijos teismas nagrinėdamas bylą trečiuoju suinteresuotu asmeniu nusprendė įtraukti tik Vilniaus miesto savivaldybės administraciją, tokią savo poziciją iš esmės grįsdamas tuo, kad pastaroji, kaip šalis kurios atžvilgiu buvo keliamas reikalavimas Pareiškėjos atsakovei pateiktame skunde gali būti suinteresuota bylos baigtimi. Tačiau remiantis tokia teismo logika, šalimis į bylą turėjo

būti įtraukti ir kiti asmenys (institucijos) kurioms buvo keliami reikalavimai Pareiškėjos atsakovei pateiktame skunde, t. y. **Vilniaus miesto savivaldybės taryba ir Vilniaus miesto savivaldybės meras**. Tačiau teismas ne tik nepasisakė dėl šių šalių įtraukimo, bet skundžiamame sprendime iš esmės nesprendė dėl pareiškėjos reikalavimų, liečiančių Vilniaus miesto savivaldybės merą Juozą Imbrasą ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybą. Tokiu būdu pirmosios instancijos teismas pažeidė pareigą motyvuoti savo sprendimus.

4. Teismas nesirėmė ir nevertino liudytojų L. Rimkutės, M. Jankauskaitės, J. Gužaitės-Kvintus, J. Šartuch parodymų.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime visiškai nevertino teismo posėdyje apklaustų liudytojų parodymų, padaręs išvadą, kad tai, jog specialioje darbo grupėje buvo aptariamas klausimas dėl leidimo neišdavimo, pateikta informacija, jog Europos Komisijos pareigūnas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo neskųs, kalbėta, kad nevyriausybinės organizacijos savo teises turi ginti pačios, o pareiškėja buvo šios darbo grupės narė, nesukuria teisinių atstovavimo prielaidų.

Pasiūlymai ir išvados

1. LGBT teisių pripažinimas vis dar sunaikiai skinasi kelią į Lietuvos teisinę sistemą. Atlikę pastarųjų metų LGBT įtraukimo (teisių pripažinimo) politikos ir valstybinio administracinio sektoriaus reguliavimo vystymosi stebėseną galime konstatuoti faktą, kad kiekvienoje iš valstybės valdžos grandžių (įstatymų leidžiamoje vykdomoje vietos savivaldos) nuolatos užfiksuojami LGBT teisių pažeidimai.

2. Tiek aukščiausių valstybės politikų (įstatymo leidėjų), tiek valstybės politiką įgyvendinančių pareigūnų veiksmai dažnai ne tik neskatina lygių galimybių politikos ir žmogaus teisių plėtotės, bet ir grubiai pažeidžia kertines žmogaus teises. Daugiausiai problemų užfiksuota garantuojant teisę į taikius susirinkimus, užtikrinant lygiateisiškumo principo taikymą, taikant nuostatas, susijusias su lygių galimybių įgyvendinimu.

3. Nepakankamai efektyvus ir valstybės institucijų, kurios yra atsakingos už LGBT teisių ir žmogaus teisių apskritai apsaugą (Seimo kontrolierių, Lygių galimybių kontrolieriaus) vaidmuo. Dažnai pastebimas formalus biurokratinis minėtų institucijų požiūris įgyvendinat lygių galimybių

principus, vengimas vykdyti minėtoms institucijoms pavestas funkcijas, t. y. skatinti antidiskriminacinių nuostatų taikymą, siekti jų įsitvirtinimo Lietuvos teisinėje sistemoje.

4. Aktyviausias veikėjas LGBT teisių gynimo srityje Lietuvoje yra nevyriausybinės organizacijos¹². Būtent jų pastangomis yra stebima bendra žmogaus teisių situacija, rengiamos programos, prisidedančios prie lygių galimybių nuostatų skatinimo ir įgyvendinimo. LGBT teises ginančios nevyriausybinės organizacijos dažnai yra vienintelės institucijos, kurios stebėdamos valdžios institucijų pasyvumą pačios imasi ginti LGBT asmenų ar grupių teises ir teisėtus interesus. Tuo pačiu pažymėtina, kad nepaisant didelio nevyriausybinių organizacijų aktyvumo, progresą šioje srityje stabdo valstybės formuojama politika, ne tik visiškai nereiškianti nevyriausybinių organizacijų veiklos, bet ir dažnu atveju trukdanti šioms organizacijoms užsiimti žmogaus teisių gynimu (pavyzdžiui nustatant apribojimus dėl atstovavimo ginant asmenų pažeistas teises).

¹² Aktyviausiai šioje plotmėje Lietuvoje veikia asociacija Lietuvos gėjų lyga.

VILNIAUS MIESTO 1 APYLINKĖS TEISMAS NUTARTIS

2007 m. spalio 24 d.

Vilnius

Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo teisėja Aldonė Biekšienė, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lyga pareiškimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus, ir

NUSTATĖ:

Pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga prašė panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 10 09 sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kaip neteisėtą ir nepagrįstą bei įpareigoti išduoti pareiškėjui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Nurodė, kad remiantis LR Susirinkimų įstatymo 9 str. nuostatomis Vilniaus miesto savivaldybės administracijai 2007-10-04 buvo pateiktas pranešimas apie 2007-10-25 numatomą viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimą Vilniaus Rotušės aikštėje. Šiuo renginiu siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į homoseksualių žmonių diskriminacijos problemą, kelti visuomenės informuotumą bei sąmoningumą seksualinės orientacijos stityje. Akcijos metu numatoma ištiesti homoseksualų simboliu pasirinktą 30 metrų ilgio vaivorykštės vėliavą.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2007 10 05 raštu Nr. A51-(12.26-VTD-5)-19463 informavo, kad dėl Rotušės aikštėje vykdomų statybos darbų rangovas UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ atsisako suderinti renginį statybos objekte, nes vykdydami statybos darbus, negali užtikrinti renginio dalyvių saugumo. Rašte buvo nurodyta, kad pareiškėjui bus pateikti pasiūlymai keisti renginio vietą arba laiką. Pareiškėjo atstovai 2007-10-09 dalyvavo pasitarime dėl viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimo, kur buvo pasiūlyta susirinkimą organizuoti uždaroje erdvėje (pvz., Siemens arenoje), kitos alternatyvios renginio vietos nebuvo pasiūlyta. 2007-10-15 pareiškėjas gavęs Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 10 09 sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kuriuo atsisakoma išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Atsisakymas motyvuojamas Rotušės aikštėje vykdomais statybos darbais, LR Statybos įstatymo 15str.5d.5p.reikalavimais bei pareiškėjo nesutikimu organizuoti renginį uždaroje erdvėje. Mano, kad nurodytas teisės aktas yra specifinė teisės norma, kurios reglamentavimo sritis apima statybų teisinius santykius ir ir negali būti atsisakymo suderinti tam tikrą vietą susirinkimo organizavimui pagrindu. Pareiškime teismui pareiškėjas nurodė, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 36 str., Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 str. 1 d., 29 str. 2 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Susirinkimų įstatymo 11 ir 12 straipsniams, neatitinka Europos Žmogaus Teisių Teismo formuojamos praktikos ir išdėstė motyvus (b.l.1-13).

Suinteresuoti asmenys – Vilniaus miesto savivaldybės administracija ir UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ pateikė teismui medžiagą, susijusią su pareiškėjo pranešimo nagrinėjimu Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje, o taip pat 2005-07-01 sudarytą Statybos rangos sutartį Nr. 52, kurios objektas – Vilniaus Rotušės aikštės, Didžiosios gatvės bei prieigų rekonstrukcijos darbai (b.l.37-48).

Pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga papildomus bylai išspręsti reikalingus įrodymus teismui pateikė nesilaikydamas CPK 113 str. 3 d. taisyklės, nustatančios, kad teismui turi būti pateikiami valstybine kalba surašyti dokumentai (b.l.49).

Prašymas atmestinas. Bylos medžiaga nustatyta, kad Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lyga atstovai 2007-10-04 Vilniaus miesto savivaldybės administracijai pateikė pranešimą apie 2007-10-25 numatomą viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimą Vilniaus Rotušės aikštėje (b.l.14-19).

Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2007-10-09 sprendimu Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) atsisakė išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir

formos, remdamasi LR Susirinkimų įstatymo 11 str. 1 d. 2p. pagrindu nurodė, kad organizuojant 2007-10-25 renginį „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ Rotušės aikštėje gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata, dorovė ar kitų asmenų teisės ir laisvės (b.l.21).

Iš teismui pateikto pasitarimo protokolo matyti, kad jų pranešimas apie susirinkimo organizavimą buvo svarstomas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius pasitarime 2007-10-09, dalyvaujant pareiškėjo atstovams. Pasitarime buvo nustatyta, jog Rotušės aikštėje vyksta statybos darbai, dėl kurių statybos darbų rangovas UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ negali užtikrinti renginio dalyvių saugumo, renginio organizatorius Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga taip pat neprisiima atsakomybės dėl renginio saugumo užtikrinimo, dėl galimų priešpriešinių akcijų rengėjams pasiūlyta renginį organizuoti uždaroje erdvėje, kuriose organizatoriai galėtų užtikrinti renginio dalyvių, žiūrovų ir kitų asmenų saugumą (b.l.38).

Pareiškėjas nesiekė bendradarbiavimo ir nesutiko su šiuo siūlymu, nesiekė organizuoti akcijos tokioje vietoje ar būdu, kuris neprieštarautų įstatymams ir nekeltų pavojaus kitų asmenų saugumui, nors nurodytą akciją siejo su šių metų spalio 25-28 dienomis Vilniuje vyksiančia tarptautine konferencija, kurios vieta pasirinktas Raugyklos g. esantis viešbutis „Conti“. Teismas, ištyręs bylos įrodymus, sprendžia, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija ginčijamu sprendimu pagrįstai ir teisėtai atsisakė išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, 2007-10-25 renginio „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimui Vilniaus Rotušės aikštėje. Suinteresuoto asmens sprendimas priimtas įvertinus tai, kad vyksta Vilniaus Rotušės aikštės, Didžiosios gatvės bei prieigų rekonstrukcijos darbai, kurių pabaiga pagal 2005-07-01 sudarytą Statybos rangos sutartį Nr. 52 numatoma 2007-11-23 (b.l.35-39). Akiivaizdu, kad akcijos vietos pasirinkimas nebaigtame statybos objekte, keltų pavojų, prieštarautų LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. nustatytos pareigos užtikrinti greta statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus vykdymą, neatitiktų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimų.

Teismas sprendžia, kad ginčijamas suinteresuoto asmens sprendimas negali būti laikomas pareiškėjo teisių pažeidimu, nes LR Konstitucija ir kiti pareiškėjo nurodyti teisės aktai nustato, kad susirinkimų teisė turi būti realizuojama laikantis įstatymų. Pareiškėjai, pasirinkdami susirinkimo organizavimo vietą- rekonstruojamą Vilniaus Rotušės aikštę, į tai neatsižvelgė ir padavė teismui nepagrįstą pareiškimą dėl Vilniaus

miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimo Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) panaikinimo. Remdamasis išdėstytais motyvais, teismas atmeta pareiškėjo argumentus dėl ginčijamo sprendimo prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 36 str., Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 str. 1 d., 29 str. 2 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Susirinkimų įstatymo 11 ir 12 straipsniams.

Pareiškėjas nuo žyminio mokesčio yra atleistas CPK 83 str. 1 d. 13 p. pagrindu, todėl jo sumokėtas 100 Lt žyminis mokestis grąžintinas. Žyminį mokestį grąžina Valstybinė mokesčių inspekcija, remdamasi šia nutartimi (CPK 87 str. 3 d.)

Vadovaudamasi LR CPK 83 str. 1 d. 13 p., 87 str. 3 d., 582 str. 5-6 d.

NUTARĖ :

Atmesti pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos pareiškimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimo Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus.

Grąžinti Visuomeninei organizacijai Lietuvos gėjų lyga (įm.kodas 9490298) **100 Lt** (vieną šimtą litų) žyminio mokesčio, sumokėto 2007-10-19 AB SEB Vilniaus banke pagal mokėjimo nurodymą.

Nutartis per 7 d. nuo gavimo gali būti skundžiama Vilniaus apygardos teismui per nutartį priėmusį teismą.

Teisėja

Aldonė Biekšienė

Priedas Nr. 2

Pranešėjas Algirdas Auruškevičius

Civilinė byla Nr. 2S-1104-52/2007

Teisėja Aldona Biekšienė

Procesinio sprendimo kategorijos 122.4

VILNIAUS APYGARDOS TEISMAS NUTARTIS

2007 m. gruodžio 21 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš kolegijos pirmininko ir pranešėjo Algirdo Auruškevičiaus, teisėjų Danutės Kutrienės, Rasos Gudžiūnienės, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų atskirąjį skundą dėl Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarties, kuria atmetas pareiškėjų pareiškimas, civilinėje byloje Nr. 2-15317-101/2007 pagal pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos pareiškimą suinteresuotiems Vilniaus miesto savivaldybės administracijai ir UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ dėl sprendimo panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija, išnagrinėjusi civilinę bylą,

NUSTATĖ:

pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga kreipėsi į teismą su pareiškimu, kuriuo prašė panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09

sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kaip neteisėtą ir nepagrįstą bei įpareigoti išduoti pareiškėjui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Nurodė, kad remiantis LR Susirinkimų įstatymo 9 str. nuostatomis Vilniaus miesto savivaldybės administracijai 2007-10-04 buvo pateiktas pranešimas apie 2007-10-25 numatomą viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimą Vilniaus Rotušės aikštėje. Šiuo renginiu buvo siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į homoseksualių žmonių diskriminacijos problemą, kelti visuomenės informuotumą bei sąmoningumą seksualinės orientacijos srityje. Akcijos metu buvo numatyta ištiesti homoseksualų simboliu pasirinktą 30 metrų ilgio vaivorykštės vėliavą.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2007-10-05 raštu Nr. A51-(12.26-VTD-5)-19463 informavo, kad dėl Rotušės aikštėje vykdomų statybos darbų rangovas UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ atsisako suderinti renginį statybos objekte, nes vykdydami statybos darbus, negali užtikrinti renginio dalyvių saugumo. Rašte buvo nurodyta, kad pareiškėjui bus pateikti pasiūlymai keisti renginio vietą arba laiką. Pareiškėjo atstovai 2007-10-09 dalyvavo pasitarime dėl viešosios akcijos „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimo, kur buvo pasiūlyta susirinkimą organizuoti uždaroje erdvėje (pvz., Siemens arenoje), kitos alternatyvios renginio vietos nebuvo pasiūlyta. 2007-10-15 pareiškėjas gavo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) „Dėl leidimo organizuoti viešąją akciją“, kuriuo atsisakoma išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsisakymą motyvavo Rotušės aikštėje vykdomais statybos darbais, LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. reikalavimais bei pareiškėjo nesutikimu organizuoti renginį uždaroje erdvėje. Pareiškėjas nurodė, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 36 str., Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 20 str. 1 d., 29 str. 2 d., Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 11 str., Susirinkimų įstatymo 11 ir 12 straipsniams, neatitinka Europos Žmogaus Teisių Teismo formuojamos praktikos.

Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas 2007-10-24 nutartimi atmetė pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos pareiškimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimo Nr. A51-19649-(3.24-PD-4) panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus. Grąžino Visuomeninei organizacijai Lietuvos gėjų lyga 100 Lt žyminio mokesčio, sumokėto 2007-10-19 AB SEB Vilniaus banke pagal mokėjimo nurodymą (b.l. 53-55). Pirmos instancijos teismas nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija ginčijamu sprendimu pagrįstai ir teisėtai atsisakė išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, 2007-10-25

renginio „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ organizavimui Vilniaus Rotušės aikštėje. Suinteresuoto asmens sprendimas priimtas įvertinus tai, kad vyksta Vilniaus Rotušės aikštės, Didžiosios gatvės bei prieigų rekonstrukcijos darbai, kurių pabaiga pagal 2005-07-01 sudarytą Statybos rangos sutartį Nr. 52 numatoma 2007-11-23. Teismas konstatavo, kad akcijos vietos pasirinkimas nebaigtame statybos objekte, keltų pavojų, prieštarautų LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. nustatytos pareigos užtikrinti greita statybvietės gyvenančių, dirbančių, poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus vykdymą, neatitiktų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimų. Teismas laikė, kad akcijos rengėjai neatsižvelgė į saugumo reikalavimus ir jų pareiškimą pripažino neapgrįstu.

Pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga pateikė teismui atskirąjį skundą, kuriuo prašo panaikinti Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2007-10-24 nutartį ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo prašymą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007-10-09 sprendimo Nr. A51-19649-(3.21-PD-4) panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus patenkinti. Pareiškėjas nurodo, kad Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga aktyviai siekė bendradarbiavimo su Vilniaus miesto savivaldybe, renkant akcijos rengimo vietą. Tačiau suinteresuotas asmuo nesutikdamas akciją rengti Vilniaus miesto rotušėje, nepasiūlė nei vienos kitos alternatyvios susirinkimo vietos, išskyrus uždaras patalpas. Pareiškėjas pažymi, kad uždara erdvė negali būti laikoma alternatyvia susirinkimo vieta LR Susirinkimų įstatymo prasme. Suinteresuoto asmens reikalavimas organizuoti susirinkimą išimtinai uždaroje erdvėje prilygintinas draudimui rengti bet kokio pobūdžio susirinkimą, taip, kaip jį apibrėžia Susirinkimų įstatymas, nes, šis įstatymas reglamentuoja tik susirinkimus organizuojamus viešosiose erdvėse. Todėl pareiškėjas negalėjo sutikti su tokio atsakovo reikalavimu, kadangi pateikdamas pranešimą jis siekė organizuoti būtent viešo pobūdžio renginį, t. y. susirinkimą LR Susirinkimų įstatymo prasme, o ne privatų komercinį renginį uždaroje erdvėje. Pareiškėjas nurodo, kad pirmos instancijos teismas visiškai nepasisakė ir netyrė įrodymų, susijusių su vienu iš atsisakymo išduoti pažymėjimą motyvų – atsakovo teiginiu, kad renginio metu gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas ir viešoji tvarka. Tačiau Vilniaus miesto savivaldybė nepateikė jokių įrodymų, kad numatoma akcija gali kelti grėsmę saugumui bei, kad dėl pareiškėjo planuojamo renginio bus organizuojamos priešpriešinės akcijos. Pareiškėjas mano, kad netgi tuo atveju, jei atsakovas turėtų įrodymais pagrįstos informacijos, galinčios kelti abejonių dėl saugumo užtikrinimo numatomo susirinkimo metu, jis visų pirma privalėtų imtis visų įmanomų priemonių, jog būtų užtikrinta viešoji tvarka ir visuomenės saugumas, o ne trukdyti pareiškėjui įgyvendinti teisę į susirinkimų laisvę. LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalis nu-

mato, kad pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios. Pagal įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatas, sprendimas atsisakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos turi būti raštiškas ir motyvuotas. Pareiškėjas pranešimą apie susirinkimo organizavimą atsakovui pateikė 2007 m. spalio 4 d., todėl paskutinė diena išnagrinėti minėtą pranešimą ir priimti bei paskelbti sprendimą buvo 2007 m. spalio 9 diena. Suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2007 m. spalio 9 dienos pasitarime nepaskelbė sprendimo dėl susirinkimo suderinimo, nepateikė pareiškėjui raštiško ir motyvuoto atsisakymo. Pareiškėjas nurodo, kad ginčijamas sprendimas, kuriuo atsisakoma išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, buvo gautas tik 2007 m. spalio 15 d., o išsiųstas 2007 m. spalio 12 d., t. y. žymiai praleidus įstatymu numatytą 3 darbo dienų terminą. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad pirmos instancijos teismas nesirėmė Europos žmogaus teisių teismo precedentais panašiose bylose ir nesivadovavo LR Konstitucinio teismo suformuota praktika. Europos žmogaus teisių konvencija – neatskiriama Europos Tarybos valstybių narių nacionalinės teisės dalis, įskaitant Lietuvą, – draudžia diskriminaciją dėl asmens seksualinės orientacijos ar lytinės identifikacijos. Pareiškėjas taip pat pažymi, kad Lietuvos Konstitucinis teismas savo 2000-01-07 nutarime yra pažymėjęs, jog savivaldybės tarybos vykdomojo organo vadovas arba jo įgaliotas atstovas, priimdamas sprendimą atsisakyti išduoti susirinkimo organizatoriui pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, yra saistomas Konstitucijos 36 straipsnio 2 dalyje nurodytų susirinkimų laisvės ribojimo pagrindų; priimdamas tokį sprendimą jis privalo pateikti aiškius įrodymus, kaip konkrečiai susirinkimas pažeis valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitu asmenų teises ir laisves. Tačiau pirmos instancijos teismas iš esmės neanalizavo ar ginčijamas sprendimas neprieštarauja tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintoms žmogaus teisėms ir laisvėms, Konstitucinei teisei rinktis be ginklo į taikius susirinkimus, Konstituciniam asmenų lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principui, LR Lygių galimybių įstatymo, LR viešojo administravimo įstatymo nuostatomis.

Suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsiliepimu į atskirąjį skundą prašo pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos atskirąjį skundą atmesti, o pirmos instancijos teismo nutartį palikti nepakeistą. Suinteresuotas asmuo nurodo, kad pareiškėjas neteisingai aiškina LR susirinkimų įstatymo nuostatas, nes viešoji vieta skirta susirinkimams rengti, gali būti ne tik atvira (aikštė, gatvė ir kt), bet ir uždara vieta (pastatas). Pažymi, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje pareiškėjo pranešimas apie susirinkimo organizavimą buvo gautas 2007 m. spalio 4 d.

Vadovaujantis LR susirinkimų įstatymo 10 str., šis prašymas buvo nagrinėjamas 2007 m. spalio 5 d., t. y., ne vėliau kaip per 3 dienas nuo jo gavimo. Kadangi pareiškėjo nurodytoje susirinkimo vietoje tuo metu buvo vykdomi statybos darbai, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2007 m. spalio 5 d. raštu Nr. A51-(12.26-VTD-5)-19463 informavo pareiškėją apie šias aplinkybes ir LR Susirinkimų įstatymo 10 str. 3 d. pagrindu nurodė, kad bus šaukiamas pasitarimas, kuriame bus svarstomi pasiūlymai dėl renginio vietos ar laiko pakeitimo. Šiame rašte nurodyti argumentai, kad renginys negali vykti Vilniaus miesto rotušės aikštėje, nes neįmanoma užtikrinti rengimo dalyvių saugumo. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo teiginiai, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija savo rašte tokių aplinkybių neišdėstė, yra nepagrįsti. Suinteresuotas asmuo nurodė, kad pareiškėjui buvo siūloma renginį organizuoti uždaroje erdvėje, kuri irgi yra laikoma susirinkimo vieta Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatymo prasme. Todėl pareiškėjo argumentas, kad pasitarimo metu Vilniaus miesto savivaldybės administracija nepasiūlė kitų renginio vietų, yra nepagrįsti. Suinteresuotas asmuo taip pat nesutinka su pareiškėjo argumentu, kad priimdamas sprendimą neturėjo pagrindo spręsti apie anksčiau atsakovo organizuotų susirinkimų formą ir turinį bei teigti, jog pareiškėjo organizuojamo rengimo metu gali būti vykdomos priešpriešinės akcijos ar kilti riaušės. Kadangi organizuojant analogiško pobūdžio veiksmus jau buvo sulaukta informacijos apie rengtus priešpriešinius veiksmus ir galimas riaušes, Vilniaus miesto savivaldybės administracija pagrįstai tikėjosi, kad ir šis pareiškėjo organizuojamas susirinkimas sulauktų panašios neigiamos reakcijos. Atskirojo skundo teiginys, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija privalėjo imtis visų įmanomų priemonių, jog būtų užtikrinta viešoji tvarka ir visuomenės saugumas vykstant renginiui, yra deklaratyvus ir abstraktus, kadangi viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimas yra ne Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, bet policijos uždavinys. LR susirinkimų įstatymo 11 straipsnyje numatyta, kad savivaldybės vykdomoji institucija gali atsisakyti išduoti pažymėjimą, jeigu organizuojant susirinkimą gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitų asmenų teisės ir laisvės. Be to, pareiškėjas nepagrįstai nurodo, kad atsisakant išduoti pažymėjimą dėl susirinkimo jis buvo diskriminuojamas dėl asmens seksualinės orientacijos ar lytinės identifikacijos. Suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija nurodo, kad pažymėjimą dėl pasiūlyto susirinkimo buvo atsisakyta išduoti tik dėl objektyvių priežasčių, todėl laiko, jog pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino faktines bylos aplinkybes ir priėmė pagrįstą nutartį.

Pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lyga atskirasis skundas atmestinas.

Teisėjų kolegija sprendžia, kad pirmos instancijos teismas teisingai vertino faktines bylos aplinkybes ir priėmė teisėtą ir pagrįstą nutartį. Pareiškėjas nurodė, kad suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija nesiekė bendradarbiavimo, nes nesutikdamas akciją rengti Vilniaus miesto rotušėje, nepasiūlė nei vienos kitos alternatyvios susirinkimo vietos, išskyrus uždaras patalpas. Teisėjų kolegija nesutinka su tokiu pareiškėjo argumentu, pažymėdama, kad suinteresuotas asmuo siūlė alternatyvią vietą, skirtingai nuo pačių akcijos rengėjų Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos, kuri pati nepasiūlė jokių alternatyvių variantų, primygtinai siekė akciją vykdyti Vilniaus miesto rotušėje. Be to, kolegija nurodo, kad kitų susirinkimo vietų siūlymas neturi būti suprantamas kaip konkrečios vietos nurodymas. Kadangi už renginio organizavimą pagal LR susirinkimų įstatymą yra atsakingas organizatorius, o savivaldybės administracija tik derina jo vietą, laiką ir formą, siūlymas organizuoti renginį uždaroje erdvėje jį nekonkretizuojant ar neišvardinant, o paliekant išsirinkti patiems organizatoriams, yra tinkamas savivaldybės administracijos pareigų, numatytų minėtame įstatyme, vykdymas. Todėl teisėjų kolegija daro išvadą, kad pareiškėjas pats nesiekė bendradarbiavimo bei neieškojo alternatyvių vietų akcijai „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ surengti. Teisėjų kolegija pažymi, kad pareiškėjas neteisingai aiškina LR susirinkimų įstatymo nuostatas teigdamas, kad uždara erdvė negali būti laikoma alternatyvia susirinkimo vieta LR Susirinkimų įstatymo prasme. LR susirinkimų įstatymo 6 str. 1 d. nustato susirinkimų organizavimo sąlygas bei tvarką viešosiose vietose, t. y. miestų, gyvenviečių gatvėse, aikštėse, parkuose, skveruose bei kitose viešose vietose ir bendro naudojimo pastatuose. Akivaizdu, kad viešoji vieta, skirta susirinkimams rengti, yra ne tik atviros miesto aikštės ar skverai, bet ir uždari pastatai. Atsižvelgiant į išdėstytą, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmos instancijos teismas teisingai taikė LR susirinkimų įstatymo normas ir pagrįstai pripažino, kad pareiškėjas pats nesiekė bendradarbiavimo ir nesutiko organizuoti akcijos kitoje vietoje ar tokiu būdu, kuris nekeltų pavojaus kitų asmenų saugumui ar kitiems įstatymo saugomiems interesams.

Suinteresuotas asmuo atsisakė išduoti pažymėjimą dėl susirinkimo vietos, laiko ir formos suderinimo, kadangi jį organizuojant gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata ar dorovė ar kitos asmenų teisės ir laisvės, o organizatoriui pasiūlė renginį organizuoti uždaroje erdvėje. Tokį sprendimą Vilniaus miesto savivaldybės administracija priėmė įvertinusi faktą, kad Vilniaus rotušės aikštėje bei Didžios gatvės rekonstrukcijų darbai, kurių pabaiga numatyta 2007-11-23. Teisėjų kolegija pritaria pirmos instancijos teismo nuomonei, kad akcijos vietos pasirinkimas nebaigtame statybos objekte keltų pavojų ir prieštarautų LR Statybos įstatymo 15 str. 5 d. 5 p. nustatytos pareigos užtikrinti greta statybvietės gyvenančių, dirbančių,

poilsiaujančių ir judančių žmonių apsaugą nuo statybos darbų keliamo pavojaus vykdymą, neatitiktų teisingumo, protingumo bei sąžiningumo reikalavimų.

Pareiškėjas Visuomeninė organizacija Lietuvos gėjų lyga nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija pažeidė LR susirinkimų įstatymo 10 str., nes pranešimas apie susirinkimo organizavimą turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo gavimo ir ne vėliau kaip likus 48 valandoms iki susirinkimo pradžios. Paskutinė diena išnagrinėti minėtą pranešimą ir priimti bei paskelbti sprendimą buvo 2007 m. spalio 9 diena, tačiau suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2007 m. spalio 9 dienos pasitarime nepaskelbė sprendimo dėl susirinkimo suderinimo, nepateikė pareiškėjui raštiško ir motyvuoto atsakymo, o pranešimą išsiuntė tik 2007 m. spalio 12 d. Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėjo pranešimas apie susirinkimo organizavimą buvo gautas 2007-10-04, o atsakyta pareiškėjui buvo jau kitą dieną, t. y. 2007-10-05. Kadangi pareiškėjo nurodytoje susirinkimo vietoje tuo metu buvo vykdomi statybos darbai, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2007 m. spalio 5 d. raštu Nr. A51-(12.26-VTD-5)-19463 informavo pareiškėją apie šias aplinkybes ir LR Susirinkimų įstatymo 10 straipsnio 3 dalies pagrindu nurodė, kad bus šaukiamas pasitarimas, kuriame bus svarstomi pasiūlymai dėl renginio vietos ar laiko pakeitimo. Teisėjų kolegija mano, kad pareiškėjas nepagrįstai sutapatina 2007 m. spalio 9 d. rengtą pasitarimą ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2007 m. spalio 9 d. sprendimą Nr. A51-19649-(3.24-PD-4), kuriuo pareiškėjui buvo atsakyta išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos. Pasitarimas negali būti prilyginamas raštiškam 2007 m. spalio 9 d. sprendimui Nr. A51-19649-(3.24-PD-4), kuris buvo tinkamai motyvuotas, nurodant visas aplinkybes ir priežastis, dėl kurių buvo atsakyta išduoti pažymėjimą. Atsižvelgiant į išdėstyta, teisėjų kolegija laiko, kad pareiškėjo argumentas nėra pagrįstas, todėl atmestinas, kadangi suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija laikėsi visų LR susirinkimų įstatyme nurodytų terminų ir pareiškėjui laiku pateikė motyvuotą sprendimą atsakyti išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos.

Pirmos instancijos teismas ginčijama nutartimi nenustatė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija, neišduodama pažymėjimo dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, pažeidė tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose įtvirtintas žmogaus teises ir laisves. Kolegija pažymi, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija neuždraudė pareiškėjui rengti akcijos, tik neišdavė pažymėjimo, siekdama užtikrinti žmonių saugumą. Suinteresuotas asmuo įvertinęs visas aplinkybes konstatavo, jog dėl pareiškėjo rengiamos akcijos gali kilti riaušės ar kiti įvairūs viešosios tvarkos pažeidimai.

Tokios išvados buvo prieita todėl, kad organizuojant analogiško pobūdžio akcijas, suinteresuotas asmuo buvo sulaukęs informacijos apie rengtus priešpriešinius veiksmus ir galimas riaušes, todėl teisėjų kolegija pripažįsta, kad pagrindai buvo tikėtasi, jog ir šis pareiškėjo organizuojamas susirinkimas sulauktų panašios neigiamos reakcijos. Taip pat atmetinas ir pareiškėjo argumentas, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracija turėjo užtikrinti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą vykstant renginiui. LR susirinkimų įstatymo 9 str. nurodyta, kad raštiškame renginio organizatorių prašyme turi būti pareikšti pageidavimai policijai dėl viešosios tvarkos palaikymo, tačiau tai nereiškia, jog pati Vilniaus miesto savivaldybės administracija turi imtis viešosios tvarkos užtikrinimo, nes tai nėra jos kompetencija.

Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad akcija „Mes – už visas gyvenimo spalvas“ Vilniaus miesto rotušėje turėjo vykti 2007 m. spalio 25 d. Ši data jau yra praėjusi, todėl patenkinti pareiškėjo prašymą ir išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, nėra įmanoma. Kadangi pareiškėjo Visuomeninės organizacijos Lietuvos gėjų lygos atskirasis skundas nesudaro pagrindo ginčijamai nutarčiai panaikinti ar pakeisti, Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2007-10-24 nutartis paliktina nepakeista (LR CPK 337 str. 1 p.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 336 str., 337 str. 1 p., 339 str., teisėjų kolegija

NUTARĖ:

Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2007 m. spalio 24 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2-15317-101/2007 palikti nepakeistą.

Kolegijos pirmininkas

Algirdas Auruškevičius

Kolegijos teisėjos

Danutė Kutrienė

Rasa Gudžiūnienė

Priedas Nr. 3

Administracinė byla Nr. I-876-437/2009

Procesinio dokumento kategorija: 38

SPRENDIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

Vilnius

2009 m. gegužės 13 d.

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš Raimondo Blauzdžiaus (kolegijos pirmininko ir pranešėjo), Rūtos Miliuvienės, Veslavos Ruskan, sekretoriaujant Rasai Tebėraitei, dalyvaujant pareiškėjų atstovams Vladimirui Simonko, Eduardui Platovui, atsakovo atstovui Vyčiui Mulioliui, trečiojo suinteresuoto asmens atstovei Aistei Račkauskaitei, viešame teismo posėdyje išnagrinėjusi Asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundą atsakovei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Jolanta Samuolytei, Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus,

NUSTATĖ:

Pareiškėjas Asociacija Lietuvos gėjų lyga su 2009-01-05 skundu (*b.l. 2-10*) kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydama panaikinti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008-11-28 sprendimą Nr. (08)-SN-154 „Dėl Jolantos Samuolytės bei asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundų tyrimo“ bei įpareigoti atsakovę iš naujo iš-

nagrinėti pareiškėjos skundą ir patenkinti jame nurodytus reikalavimus. Paaiškina, kad atsakovė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba skundžiamu sprendimu J. Samuolytės bei pareiškėjos skundus paliko nenagrinėtus, šį sprendimą įformino 2008-11-28 pažy-
ma. Paaiškina, kad 2008-11-07 pareiškėja kreipėsi į atsakovę su skundu, kuriuo prašė:
1) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41⁶ straipsnio 1 dalimi, pripažinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės meras Juozas Imbrasas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius Gintautas Paluckas ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba pažeidė Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktus ir už lygių galimybių pažeidimus skirti minėtoms institucijoms (pareigūnams) maksimalią Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41⁶ straipsnio 1 dalies sankcijoje numatytą baudą – 2000 Lt; 2) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 6 punktu, įspėti Vilniaus miesto savivaldybės merą Juozą Imbrasą, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių Gintautą Palucką ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybą dėl padarytų šiurkščių Lygių galimybių įstatymo pažeidimų ir įpareigoti ateityje laikytis įstatymo nuostatų; 3) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu, kreip-
tis į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą ir siūlyti panaikinti Lygių galimybių įstatymui prieštaraujančias Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. liepos 16 d. sprendimu Nr. 1-582 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatas, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“. Pareiškėja skunde atsakovei nurodė konkrečius veiksmus (neveikimą), kuriais, jos manymu, skundžiamos savivaldybės institucijos (Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas, Vilniaus miesto savivaldybės administracija ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba) nesilaikė minėtos pareigos. Pagal Lygių galimybių įstatymo 10 straipsnį, lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas, o skundai dėl lygių galimybių pažeidimo teikiami lygių galimybių kontrolieriui (LGĮ 15 str. 1 d.) ir yra tiriami ir sprendimai dėl jų priimami Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nustatyta tvarka (LGĮ 15 str. 2 d.). Todėl vado-

vaujantis šiomis nuostatomis ir buvo pateiktas 2008-11-07 skundas atsakovei. Vertina, kad atsakovė be jokio teisinio pagrindo, pažeidžiant įstatyme numatytus procesinius reikalavimus, pareiškėjos skundą paliko nenagrinėtu. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas fizinis ir juridinis asmuo turi teisę pateikti lygių galimybių kontrolieriui skundą dėl lygių teisių pažeidimo. Net ir tuo atveju, jei atsakovė būtų nustačiusi, kad pareiškėja nėra tinkamas subjektas, galintis kreiptis su skundu dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo, ji privalėjo jau skundo priėmimo stadijoje atsisakyti nagrinėti pareiškėjos skundą. Tačiau pareiškėjos skundas buvo išnagrinėtas iš esmės. Vertina, kad nagrinėjant skundą buvo padaryti procesiniai pažeidimai. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnyje numatyti atsisakymo nagrinėti skundą pagrindai, kuriuos nustačius, Lygių galimybių kontrolierius atsisako nagrinėti skundą ir ne vėliau kaip per 15 dienų grąžina jį pareiškėjui. Nenustačius minėtų pagrindų, skundas yra tiriamas iš esmės ir jį ištyrus gali būti priimamas vienas iš Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnyje numatytų sprendimų. Nagrinėjamu atveju atsakovė tyrė pareiškėjos skundą iš esmės, tačiau priimdama skundžiamą sprendimą atsakovė procesiniu pagrindu nurodė Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnį bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 4 dalį, pagal kurią Lygių galimybių kontrolierius atsisako nagrinėti skundą ir ne vėliau kaip per 15 dienų grąžina jį pareiškėjui, jeigu skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas, yra nagrinėjamas teisme arba pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme. Vadovaujantis minėta norma, 2008-11-07 pareiškėjos pateiktą skundą galėjo būti atsisakyta nagrinėti per 15 dienų, t. y. ne vėliau, kaip iki 2008-11-22, tačiau skundas buvo priimtas nagrinėti ir buvo nagrinėtas bei sprendimas dėl jo priimtas 2008-11-28. Savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga įgyvendinti lygias galimybes numatytas Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnyje. Kreipdamasi į atsakovę dėl lygių galimybių įstatymo pažeidimo, pareiškėja nurodė, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracija nevykdo savo pareigos užtikrinti lygias teises nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, t. y. neišduodama leidimo organizuoti viešus renginius, diskriminuoja tam tikras Lygių galimybių įstatyme numatytas grupes. Skundas buvo argumentuotas Lygių galimybių įstatymo pažeidimais. Tačiau atsakovė minėta apimtimi net netyrė pareiškėjos skundo, nebandė nustatyti ar Vilniaus miesto savivaldybės administracijos veiksmai prieštarauja pareiškėjos nurodytoms Lygių galimybių įstatymo normoms, motyvuodama tuo, kad pagal Susirinkimų įstatymo 13 straipsnį atsisakymas išduoti pažymėjimą dėl suderintos susirinkimo vietos ir formos turi būti nagrinėjamas teisme, ir šį atsisakymą kaip renginio organizatorius turėjo teisę apskųsti UAB „Integrity PR“. Mano, kad skundžiamame

sprendime yra įvairių prieštaravimų. Be to, nors ir netirdama pareiškėjos skundo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos bei Vilniaus miesto mero veiksmų, atsakovė skundžiamu sprendimu pasiūlė Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių pareiškėjų skunduose ginčijamų nuostatų peržiūrėjimo.

Teismo posėdžio metu pareiškėjos atstovai skundą palaikė jo motyvais.

Atsakovė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba atsiliepime (*b.l. 79-82*) pareiškėjos skundą prašė atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad subjektų, kurie turi teisę teikti skundus dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo, ratą apibrėžia ne Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas, o paties Lygių galimybių įstatymo 12 straipsnis, kuriuo vadovaujantis pareiškėjas pripažintas netinkamu subjektu paduoti skundą dėl Lygių galimybių įstatymo, kurio nuostatomis grindė skundą, pažeidimo. Pagal Lygių galimybių įstatymo 12 straipsnio 1 dalį į lygių galimybių kontrolierių turi teisę kreiptis asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, o pagal to paties straipsnio 2 dalį asociacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių, diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse procedūrose. Nei J. Samuolytė, nei asociacija Lietuvos gėjų lyga nesikreipė į Vilniaus miesto savivaldybės administraciją dėl leidimo 2008-08-20 organizuoti renginį „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“. Prašymą išduoti leidimą organizuoti minėtą renginį pateikė renginio organizatorius UAB „Integrity PR“, o Vilniaus miesto savivaldybės administracijai pateiktoje renginio programoje nebuvo numatyta jokių asociacijos Lietuvos gėjų lyga akcijų. Pareiškėja nepateikė dokumentų, patvirtinančių teisę atstovauti UAB „Integrity PR“ interesams teisminėse arba administracinėse procedūrose bei dokumentų, patvirtinančių, jog asociacijos veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių, todėl vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 12 straipsniu laikytina, jog pareiškėja nėra tinkamas subjektas paduoti skundą dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimų, susijusių su UAB „Integrity PR“ 2008-08-20 organizuoju renginiu.

Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra, atsisakiusi pradėti ikiteisminį tyrimą dėl J. Samuolytės skundo, perdavė skundo medžiagą atsakovei. Kadangi pagal pateiktą J. Samuolytės skundo medžiagą trūkstant skundžiamą Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimą patvirtinančių dokumentų nebuvo pakankamo pagrindo spręsti dėl pareiškėjos skundo priimtimumo, lygių galimybių kontrolierius kreipėsi į Vil-

niaus miesto savivaldybės administraciją dėl dokumentų, susijusių su 2008-08-20 renginio organizavimu, pateikimo, t. y. pradėjo skundo tyrimą. J. Samuolytės skundo tyrimo metu gautas pareiškėjos skundas dėl tų pačių Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, todėl vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 23 straipsnio 2 dalimi J. Samuolytės ir pareiškėjos skundų tyrimai sujungti į vieną. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1-5 punktuose numatytais atvejais lygių galimybių kontrolierius atsisako nagrinėti skundą ir ne vėliau kaip per 15 dienų grąžina jį pareiškėjui. Tyrimui jau esant pradėtam lygių galimybių kontrolierius nebeturėjo teisės priimti sprendimo skundą grąžinti pareiškėjui pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 1 dalį, tačiau turėjo teisę skundą palikti nenagrinėtą pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu išaiškėjus Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms, kas šiuo atveju ir buvo nuspręsta. Pareiškėjo pateiktoje Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos darbuotojos J. Šartuch elektroninėje žinutėje išreikštas pritarimas kampanijai „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“ ir teiginys, jog renginio organizatoriai turėtų apskųsti jų netenkinančius Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimus, nereiškia lygių galimybių kontrolieriaus įsipareigojimo priimti pareiškėjai palankius sprendimus. J. Samuolytės skundas perduotas Tarnybai po to, kai Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra atsisakė dėl jo pradėti ikiteisminį tyrimą. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008-11-28 pažymoje Nr. (08)-SN-154 nurodant, jog pagal Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2003-11-18 nutarimu Nr. IX-1827, 9 punktą Tarnyba negali nagrinėti prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinių sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, yra atsakoma į pareiškėjų skunduose išdėstytus reikalavimus įvertinti Vilniaus miesto savivaldybės institucijų ir pareigūnų veiksmus Baudžiamojo kodekso normų kontekste bei nustačius galimus nusikalstamų veikų požymius perduoti tyrimo medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui. Pareiškėjo teiginys dėl skundo, susijusio su Vilniaus miesto mero J. Imbraso pasisakymu Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir bendrųjų reikalų departamento direktoriaus D. Šalugos atžvilgiu, niekaip nesusijęs su nagrinėjamo skundo tyrimu. Paminėtu atveju J. Imbrasą ir D. Šalugą siejo visai kiti teisiniai santykiai, be to, mero pasisakymai kritikuojant tėvystės atostogų išėjusį Vilniaus miesto savivaldybės administracijos darbuotoją galėjo turėti neigiamos įtakos kitiems savivaldybės darbuotojams, planuojantiems eiti tėvystės atostogų, dėl to buvo kilęs klausimas dėl galimų Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo pažeidimų darbo santykių srityje, todėl pareiškėjos nuoroda dėl esą egzistuojančio precedento vien dėl to, kad abiem atvejais buvo skundžiamas tas pats

asmuo neturi jokio teisinio pagrindo. Pareiškėjas nepagrįstai laiko, jog Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2008-11-28 pažymoje Nr. (08)-SN-154 suformuluotas pasiūlymas Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl ginčijamų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių peržiūrėjimo koku nors būdu prieštarauja sprendimui pareiškėjo skundą palikti nenagrinėtą. Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 12 straipsnio 2 dalis suteikia lygių galimybių kontrolieriui teisę teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo, ši suteikta teisė neįpareigoja lygių galimybių kontrolieriaus prieš teikiant pasiūlymą nustatyti Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo ar Lygių galimybių įstatymo pažeidimą.

Atsakovės atstovas teismo posėdžio metu pareiškėjos skundą prašė atmesti atsiliepiamo į skundą motyvais.

Tretysis suinteresuotas asmuo Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsiliėpimu (*b.l. 175-180*) skundą prašo atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškina, kad sutinka su Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos atsiliėpime į asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundą išdėstytais motyvais. Paaiškina, kad atsakovas pagrįstai vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 12 str. konstatavo, jog nėra aišku, koku pagrindu pareiškėjai kreipiasi į Lygių galimybių kontrolierių dėl atsisakymo išduoti leidimą. Lygių galimybių įstatymas 12 str., numato, jog asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių. Minėto str. 2 d. numato, jog asociacijos arba kiti juridiniai asmenys diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse institucijose. Nei J. Samuolytė, nei asociacija Lietuvos gėjų lyga nesikreipė į Vilniaus m. savivaldybės administraciją dėl leidimo 2008-08-20 organizuoti renginį „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“. Prašymą išduoti leidimą organizuoti minėtą renginį pateikė renginio organizatorius UAB „Integrity PR“, o Vilniaus m. savivaldybės administracijai pateiktoje renginio programoje nebuvo numatyta jokių asociacijos Lietuvos gėjų lyga akcijų. Taip pat asociacija Lietuvos gėjų lyga nepateikė jokių dokumentų, patvirtinančių teisę atstovauti UAB „Integrity PR“ interesams teisminėse arba administracinėse procedūrose bei dokumentų, patvirtinančių, jog asociacijos Lietuvos gėjų lyga veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių. Vien aplinkybė, kad į Lygių galimybių kontrolių kreipėsi netinkamas subjektas, yra pakankamas pagrindas skundą palikti nenagrinėtą. Visi kiti pareiškėjos argumentai neturi teisinės reikšmės, įvertinus tai, kad ji yra netinkamas subjektas Lygių galimybių įstatymo 12 str. prasme. Vertina, kad atsakovas procesinių pažeidimų nepadarė. Lygių galimybių kontrolierius tokiu atveju privalėjo vadovautis Moterų ir

vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. 4 p., nustatančiu, kad skundas yra nenagrinėtinas Lygių galimybių kontrolieriaus, jeigu pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme. Tvirtina, kad Vilniaus m. savivaldybės administracijos 2008-08-14 sprendimas Nr. A51-18002(12.26-SM4) atsisakyti UAB „Integrity PR“ išduoti leidimą (pažymėjimą) dėl suderintos renginio vietos, laiko ir formos yra teisėti.

Tretysis suinteresuotas asmuo J. Samuolytė atsiliepiu (*b.l. 141-143*) skundą prašo tenkinti, paaiškina, kad sužinojusi, jog antrus metus iš eilės ES tolerancijos vilkikas „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“ negalėjo Vilniaus mieste atlikti savo misijos – skleisti informaciją Lietuvos gyventojams apie jų teises bei vykdyti renginius, skirtus skatinti toleranciją tarp įvairių socialinių grupių, kadangi Vilniaus miesto administracija neišdavė leidimo surengti akciją viešoje vietoje, 2008-09-04 kreipėsi su prašymu į Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus vyr. prokurorą, kad Generalinė prokuratūra, ginant viešąjį interesą, įvertintų Vilniaus miesto savivaldybės ir jos mero veiksmus. 2008-09-10 LR generalinė prokuratūra persiuntė prašymą nagrinėti Vilniaus m. apylinkės prokuratūros vyriausiajam prokurorui. 2008-09-17 Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra perdavė nagrinėti prašymą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai. 2008-09-23 Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba informavo LR generalinę prokuratūrą, kad perduoda skundą generalinės prokuratūros žiniai, nustačius nusikalstamos veikos požymius, t. y. diskriminavimo (BK 169 str.). 2008-09-26 Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra informavo, kad dėl 2008-09-04 prašymo buvo priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Savo atsisakymą prokuroras motyvavo tuo, kad Vilniaus miesto mero ir savivaldybės administracijos sprendimai, (taip pat ir sprendimas neišduoti leidimo organizuoti paminėtą renginį) skundžiami administracine tvarka teisme, o prašymas dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos darbuotojų patraukimo administracinę atsakomybę (pagal LR ATPK 41⁶ str.) pagal kompetenciją perduotas nagrinėti Vilniaus miesto VPK 1 Policijos komisariatui. 2008-10-07 Vilniaus miesto apylinkės prokuratūra pakartotinai perdavė J. Samuolytės skundą Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai nagrinėjimui pagal kompetenciją. J. Samuolytė pati niekada nesikreipė į atsakovą su skundu. J. Samuolytė tvirtina abejojanti atsakovo pagrindimu dėl ko Vilniaus mero Juozo Imbraso vieši pasisakymai negali būti vertintini kaip kurstymas ar nurodymas diskriminuoti. Tarnyba nurodė, kad vieši politikų ar kitų valstybės ar savivaldybių pareigūnų pasisakymai ar viešos nuomonės išreiškimas neregamentuojami Lygių galimybių įstatymu. Tačiau Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. yra įtvirtinta, kad diskriminacijos nuostata apima ir nurodymą nediskriminuoti tarp kitų pagrindų ir lytinės orientacijos pagrindu. Teigia, kad politikų vieši pasisakymai, kuriais yra kurstoma ir nurodoma diskriminuoti taip pat nepatenka ir į Lygių galimybių įstatymo nuostatų netaikymo atvejus, numatytus įstatymo 3 straipsnyje.

Skundas atmestinas. Nustatyta, kad UAB „Integrity PR“ 2008-07-21 prašymu (*b.l. 101*) kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybės administraciją, prašydama leisti organizuoti renginį. Juo buvo prašoma suteikti leidimą ant važiuojamosios kelio dalies šalia Rotušės aikštės paradinio įėjimo 2008-08-20 pastatyti Europos Sąjungos vilkiką „Už lygybę. Prieš diskriminaciją“ bei pagalbinį sunkvežimį. Prašyme rašoma, kad sunkvežimiai atvyktų minėtą dieną 12.00 val. ir išvyktų tą pačią dieną 23.00 val. Stovėjimo metu vilkiko komanda demonstruotų savo programą, susijusią su tolerancija ir lygiomis teisėmis, kuri rodoma dešimtyje Europos Sąjungos valstybių narių. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2008-08-01 sprendimu Nr. A 51-17180 (12.26-SM4) prašymo netenkino. 2008-08-04 Vilniaus miesto savivaldybėje registruotas UAB „Integrity PR“ prašymo dėl leidimo organizuoti renginį pakeitimas (*b.l. 105*). Jame rašoma, kad renginio vietą keičia į mašinų stovėjimo aukštelę prie valstybinio Operos ir baleto teatro iš J. Lelevelio gatvės pusės. Vilniaus m. savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyrius 2008-08-14 priėmė sprendimą Nr. A51-18002(12.26-SM4) (*b.l. 106*) atsisakyti išduoti leidimą (pažymėjimą). Pirmuoju sprendimu pasiūlyta keisti renginio vietą, jį organizuojant ten, kur būtų palankesnės sąlygos užtikrinti renginio dalyvių, žiūrovų ir kitų asmenų saugumą. Tokiomis vietomis paminėtas Kalnų parko stadionas, „Žalgirio“ stadionas, kita uždara erdvė. Abu sprendimai priimti remiantis 2008 m. liepos 16 d. Vilniaus m. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-582 patvirtintų „Tvarkymo ir švaros taisyklių“ 35.3.1 p. ir 35.3.5 p., nes organizuojant renginį UAB „Integrity PR“ prašomose vietose gali būti pažeistas valstybės ar visuomenės saugumas, viešoji tvarka, žmonių sveikata, dorovė ar kitų ar menų teisės ir laisvės. Be to, antrajame sprendime rašoma, kad yra objektyvių duomenų, jog gali vykti renginio programoje nenumatyta akcija, kuri pagal savo pobūdį gali išprovokuoti viešosios tvarkos pažeidimus, sukelti neigiamą visuomenės reakciją, pasipriešinimą ar net riaušes. Toks teiginys paremtas viešai išplatinta informacija, kad renginio metu galimi nesankcionuoti veiksmai. Pareiškėja Asociacija Lietuvos gėjų lyga 2008-11-07 kreipėsi su skundu (*b.l. 49-58*) į atsakovę, kuriuo praše: 1) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41⁶ straipsnio 1 dalimi, pripažinti, kad Vilniaus miesto savivaldybės meras Juozas Imbrasas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius Gintautas Paluckas ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba pažeidė Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktus ir už lygių galimybių pažeidimus skirti minėtoms institucijoms (pareigūnams) maksimalią Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41⁶ straipsnio 1 dalies sankcijoje numatytą baudą – 2000 Lt; 2) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo

14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 6 punktu, įspėti Vilniaus miesto savivaldybės merą Juozą Imbrasą, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių Gintautą Palucką ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybą dėl padarytų šiurkščių Lygių galimybių įstatymo pažeidimų ir įpareigoti ateityje laikytis įstatymo nuostatų; 3) vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu, kreiptis į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą ir siūlyti panaikinti Lygių galimybių įstatymui prieštaraujančias Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. liepos 16 d. sprendimu Nr. 1-582 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių 35.3.5 punkto nuostatas, pagal kurias „gali būti priimtas sprendimas atsisakyti išduoti leidimą renginiams, kurių metu, policijos arba komisijos nuomone, gali kilti riaušės arba tokie renginiai pagal savo pobūdį gali sukelti neigiamą visuomenės reakciją ar pasipriešinimą arba yra gauta objektyvių duomenų ar kita informacija (gauta raštiška informacija apie organizuotus renginius ir sukeltas neigiamas pasekmes, padaryta visuomenės apklausa dėl numatomų renginių ir pan.) dėl galimų pažeidimų. Tokie renginiai gali būti organizuojami tik uždaroje erdvėje, kuriose būtų užtikrintas renginio dalyvių ir žiūrovų saugumas“. Bylos medžiaga patvirtina, kad pareiškėjo skundas atsakovei buvo gautas J. Samuolytės skundo tyrimo metu. Atsakovė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba 2008-11-28 priėmė skundžiamą sprendimą, įformintą pažyma Nr. (o8)-SN-154, kuriuo, vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 straipsnio 4 dalimi, nusprendė pareiškėjos ir J.Samuolytės skundus palikti nenagrinėtus, pasiūlyti Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 sprendimu patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių pareiškėjų skunduose ginčijamų nuostatų peržiūrėjimo. Atsakovė įvertino, kad pareiškėjas nėra tinkamas subjektas paduoti skundą dėl Lygių galimybių įstatymo pažeidimo pagal šio įstatymo 12 straipsnį. Atsakovė sprendime taip pat konstatavo, kad pareiškėjų skunduose keliamas klausimas dėl Vilniaus miesto mero Juozo Imbraso viešų pasisakymų, kurie gali būti suprantami kaip kurstymas ar nurodymas diskriminuoti, Tarnyboje nenagrinėtinas, nes pagal savo pobūdį vieši politikų ar kitų valstybės ar savivaldybių pareigūnų pasisakymai ar viešas nuomonės išreiškimas nereglamentuojami Lygių galimybių įstatymu, tai yra nepatenka į Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio, nustatančio valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigas pagal šį įstatymą, reguliavimo sritį. Atsakovės sprendimas pagrįstas. Lygių galimybių įstatymas 12 str. 1 d. numato, jog asmuo, manantis, kad buvo pažeistos jo lygios galimybės, turi teisę kreiptis į lygių galimybių kontrolierių. Pagal šią normą pats asmuo, tiesiogiai patyręs lygių galimybių pažeidimą, turi teisę skundu kreiptis į atsakovą. Lygių galimybių įstatymo 12 str. 2 d. numato, jog asociacijos arba kiti juridiniai as-

menys diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse institucijose. Iš teismo posėdžio metu apklaustų liudytojų L. Rimkutės, M. Jankauskaitės, J. Gužaitės-Kvintus, J. Šartuch parodymų seka, kad specialioje darbo grupėje buvo aptariamas klausimas dėl leidimo neišdavimo, pateikta informacija, jog Europos Komisijos pareigūnas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo neskųs, kalbėta, kad nevyriausybinės organizacijos savo teises turi ginti pačios, o pareiškėja buvo šios darbo grupės narė. Tačiau tokios diskusijos buvimas nesukuria teisinių atstovavimo prielaidų.

Asociacija Lietuvos gėjų lyga ir tretysis suinteresuotas asmuo J. Samuolytė nesikreipė į Vilniaus m. savivaldybės administraciją dėl leidimo 2008-08-20 organizuoti renginį „Už įvairovę. Prieš diskriminaciją“. Prašymą išduoti leidimą organizuoti minėtą renginį pateikė UAB „Integrity PR“, o Vilniaus m. savivaldybės administracijai pateiktoje renginio programoje nebuvo numatyta jokių asociacijos Lietuvos gėjų lyga akcijų (*b.l. 101-102*). Atsakovė pagrįstai nustatė, kad vieši politikų ar kitų pareigūnų pasisakymai ar viešas nuomonės išreiškimas nepatenka į Lygių galimybių įstatymo 5 straipsnio reguliavimo sritį. Bylos nagrinėjimo dalyku yra atsakovės sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas. Teismas nenagrinėja klausimo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsisakymo UAB „Integrity PR“ išduoti leidimą teisėtumo ir šiuo klausimu nepasisako. Atsakovė skundžiamame sprendime teisingai konstatavo, kad UAB „Integrity PR“, kaip renginio organizatorius, turėjo teisę Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimą neišduoti leidimo įstatymo nustatyta tvarka skųsti teismui. Pareiškėja skundu Lygių galimybių kontrolieriui iš esmės ir ginčijo Vilniaus m. savivaldybės atsisakymą išduoti leidimą. Tačiau tokių savivaldybės veiksmų apskundimą reguliuoja įstatymai, priskirdami tokių ginčų nagrinėjimą teismo kompetencijai. Todėl Lygių galimybių kontrolierius privalėjo vadovautis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. 4 p., numatančiu, kad skundas yra nenagrinėtinas Lygių galimybių kontrolieriaus, jeigu pagal įstatymus turi būti nagrinėjamas teisme.

Pareiškėja skunde nurodo, jog atsakovė praleido Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. numatytą terminą atsisakius skundą nagrinėti, jį per 15 d. grąžinti pareiškėjui. Tačiau Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai J.Samuolytės skundas buvo persiųstas iš Vilniaus m. apylinkės prokuratūros, atsisakius pradėti ikiteisminį tyrimą dėl jos skundo, ir perdavus skundo medžiagą Tarnybai nagrinėti pagal kompetenciją. Pareiškėjos skundas gautas tyrimo metu. Be to, tyrimui jau prasidėjus ir nustačius, jog egzistuoja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 21 str. 1 d. 4 d. numatyti pagrindai, Lygių galimybių kontrolierius turėjo teisę skundą palikti nenagrinėtą. Todėl pareiškėjos argumentai dėl procedūrinių pažeidimų yra atmestini.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 12 straipsnio 2 dalis suteikia lygių galimybių kontrolieriui teisę teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl teisės aktų tobulinimo ir neesant pažeidimo. Todėl pareiškėjas nepagrįstai laiko, jog skundžiamame atsakovės sprendime suformuluotas pasiūlymas Vilniaus miesto savivaldybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2008-07-16 patvirtintų Tvarkymo ir švaros taisyklių ginčijamų nuostatų peržiūrėjimo prieštarauja sprendimui pareiškėjos skundą palikti nenagrinėtą.

Kolegija, remdamasi tuo, kas išdėstyta ir vadovaudamasi LR ARTĮ 85-87 str., 88 str. 1 p., 127 str. 1 p.,

N U S P R E N D Ė:

Pareiškėjos Asociacijos Lietuvos gėjų lyga skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per keturiolika dienų nuo paskelbimo gali būti skundžiamas apeliaciniu skundu Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui per Vilniaus apygardos administracinę teisumą arba tiesiogiai.

Kolegijos pirmininkas

Raimondas Blauzdžius

Teisėjai

Rūta Miliuvienė

Veslava Ruskan